Ч. 7 (15.098). Львів, четвер 12. січня 1939. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060.
" Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 "
піврічно . . . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Мадяри відповідають за збройні сутички під Мукачевом та Ужгородом

— СТВЕРДЖУЄ ПРАСЬКИЙ УРЯД У НОТІ ДО МАДЯРЩИНИ.

Як подає праський кореспондент „Ілюстр. Курера Цодзенного" (у числі 12. з 12. ц. м.), у вівторок доручено мадярському урядові відповідь праського уряду на ноту у справі подій під Мукачевом та Ужгородом. Нота — зредаґована в енергійному тоні — скидає відповідальність на мадярів і твердить, що мадярські війська і повстанці перші перейшли демаркаційну лінію. Чесько-словацькі війська дістали наказ шанувати цю лінію, але під умовиною, що і друга сторона шануватиме її. Також інцидент під Мукачевом спровокували мадяри, тому Прага скидає зі себе всю відповідальність та відмовляється заплатити відшкодування.

Нота ще раз пропонує мирну ліквідацію обох конфліктів віддаючи цю справу мішаній комісії, яка мала б вирішити питання відповідальности за інцидент, та пропонує визначити по обох боках кордону 3-кільометрову невтральну смугу.

ВИМІНА ПОЛОНЕНИХ.

Вже почалася виміна вояків, полонених підчас сутичок під Мукачевом.

Мішана військова комісія визначує невтральну смугу, яку оба війська будуть евакуувати, щоб не допустити до інцидентів у майбутньому.

Словаки здемолювали редакцію мадярського щоденника у Братиславі.

Як подає мадярська Телеграфічна Аґенція, у вівторок вечором коло 30 словаків напало на редакцію щоденника „Ешті Уйшаґ" у Братиславі, стероризували редакторів та поломили меблі, машини до писання і телефонічні апарати — все те вартости 30.000 корон — та заявили, що не дозволять на те, щоб у Братиславі виходив мадярський щоденник.

Премієр Чемберлен і міністр Галіфакс їдуть до Риму.

ДЕМОНСТРАНТИ ПОПРОЩАЛИ ОБОХ ДЕРЖАВНИХ МУЖІВ У ЛЬОНДОНІ.

Прем. Чемберлен та мін. Галіфакс виїхали в 11. год. з одного з льондонських двірців, разом з приватними секретарями, держ. підсекретарем сером Кедґемом та шефом південно-европейського виділу міністерства закорд. справ Інґремом. Коли поїзд виїздив, безробітні уладили демонстрацію; вони кидали оклики: „Заки вислухаєте Мусолінія, вислухайте і нас!" Поліція розігнала демонстрантів.

У ПАРИЖІ.

До Парижа приїхали оба міністри в год. 17.45; повитав їх на двірці прем. Даляді, мін. Бонне та амб. Фіпс. Всі вони поїхали до міністерства закорд. справ, де перевели наради у присявности експертів; наради тривали 70 мінут. Урядовий комунікат стверджує, що ці розмови виявили повну однозгідність поглядів. В год. 19.30 анґл. гості відїхали. Нині в год. 10-ій члени британського уряду приїхали до Ґенуї, де повитали їх відпоручники італійського уряду.

Бельгія дозволить на вивіз зброї до червоної Еспанії, якщо національна армія дальше діставатиме поміч зі закордону.

Бельгійський премієр Спаак заявив у сенатській комісії закорд. справ: „Бельгія покине комітет неінтервенції, якщо він не буде вповні безсторонній супроти обох воюючих сторін. Ґен. Франко дальше дістає поміч від чужих держав, тому Бельгія мусить зревідувати цілу проблему та становище, яке займе на майбутнє".

Інтерпретуючи цю заяву, деякі кола припускають, що Бельгія скасує заборону вивозу зброї до червоної Еспанії.

Справа висилки аґента до Бурґосу неактуальна, бо нац. уряд не погоджується заіменувати аґента з виключно економічними компетенціями.

Мадярська меншина в Румунії приступає до „Фронту національного відродження".

Як подає аґенція Радор, переговори між румунським урядом і представниками мадярської меншини довели до порозуміння, у висліді якого мадярська меншина приступить до „Фронту нац. відродження". Йдуть дальші переговори.

„ЗАЛІЗНА ҐВАРДІЯ" УЛАДИЛА ЗАМАХ НА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ?

Подаючи вістку про загадковий вибух у Букарешті (про що ми подали згадку у вчорашньому числі), „Дейлі Телеґраф" твердить, що це „Залізна Ґвардія" підготовлювала замах на короля, але пекольна машина вибухла за скоро.

Румунське посольство в Римі здементувало цю поголоску.

ПІСЛЯ СТРІЧІ РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ З ЮГОСЛОВЯНСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ.

Югословянський реґент кн. Павло вернувся до Біґороду зі Семигороду, де він стрінувся з румунським королем Карлом. Як говорять, темою нарад були меншинні справи.

Присилайте передплату.

„Протоколи".

Львів, 11. січня 1939.

Перед нами картка канцелярійного паперу — дві сторінки машинового письма — „Протокол засідання Української Парляментарної Репрезентації з дня .... і протокол засідання ЦК УНДО ...... грудня 1938". Цей документ — у польській мові. Прислав його один із закордонних журналістів у Варшаві з поясненням, що такий „протокол" кружляє серед варшавських журналістів, та з запитом, чи він відповідає правді. Ми взяли з великою цікавістю той документ до рук. Перша думка була: невже хтось із учасників отих нарад уважав за можливе аж так багато переказати комусь із поляків, що з того можна було склеїти цілий протокол?! Але цим разом ми зробили своїм землякам велику кривду. Коротко: цей „документ" **від початку до кінця сфальшований, від початку до кінця брехливий,** і то видуманий кимось таким, хто навіть не бачив формального запрошення на його останнє засідання, де був поданий денний порядок нарад та не поінформувався про їх дійсний предмет. Не знаємо точно засідання УПР, бо нас там не було, але щодо засідання ЦК УНДО, то досить мабуть буде навести такі ріжниці між тим, що було і що вписане в отому „протоколі", щоб уявити собі розміри фальсифікату. Отож денний порядок охоплював взагалі тільки дві справи — сучасну політичну ситуацію та самоуправні вибори, при чому при першій із названих точок довелось чимало говорити і про внутрішньо-партійні відносини. „Протокол" вичисляє аж **пять** точок нарад. Згідно з „протоколом" промовляв цілий ряд таких промовців, які і словечком там не відізвались (пос. Баран), а то й таких, яких узагалі на засіданні не було (пос. Пеленський). Автор „протоколу" видумав „резолюційну комісію", якої зовсім не було, бо не було ніяких політичних резолюцій. Зате автор в уста деяких промовців вложив такі вислови, які яскраво колідують з карним кодексом.

Дуже можливе, що саме ця остання подробиця була тією єдиною спонукою, єдиною практичною метою, для якої складено такий „документ", хоч і тут не розуміємо глузду такої роботи. Бо чейже таке брехливе обвинувачення могло б щонайвище збити спантелику окремі особи з польського чи закордонного журналістичного й політичного світу, і то тільки такі, які нічогісінько не орієнтуються в українських відносинах, а таких осіб славити Господа щораз менше. Ніякої доказової вартости як можливий матеріял для якогось судового процесу такий фальсифікат з такою брехнею мати не може, бо 50 учасників дотичних нарад, особистих приятелів чи противників отих названих у протоколі діячів УНДО, під присягою згідно з правдою зізнали б і правдивим протоколом доказали б, що не тільки ті „зрадники" нічого подібного не казали, але взагалі про щось подібне не було на засіданні ЦК мови!

Виходить, що при всьому спритї такий „протокол", який на перший погляд має познаки правдивого документу, — „робота" дуже наївна і примітивна. Автор оперує кільканацятн найбільш відомими назвиськами послів і не-послів, діячів УНДО, не завдавши собі навіть труду перевірити (у газетному звіті з останнього Народнього Зїзду з січня 1938, — річник „Діла" можна чейже переглянути у будьякій більшій бібліотеці у Львові чи у Варшаві!), чи всі вони є членами Центрального Комітету (не всі члени УПР належать туди). Крім того автор показався людиною, яка не має просто „зеленого поняття" про найважніші проблеми, які сього-

Ч. 7 (15.098). Львів, четвер 12. січня 1939. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіов Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Мадяри відповідають за збройні сутички під Мукачевом та Ужгородом

— СТВЕРДЖУЄ ПРАСЬКИЙ УРЯД У НОТІ ДО МАДЯРЩИНИ.

Як подає праський кореспондент „Ілюстр. Курера Цодзенного" (у числі 12. з 12. ц. м.), у вівторок доручено мадярському урядові відповідь праського уряду на ноту у справі подій під Мукачевом та Ужгородом. Нота — зредаґована в енергійному тоні — скидає відповідальність на мадярів і твердить, що мадярські війська і повстанці перші перейшли демаркаційну лінію. Чесько-словацькі війська дістали наказ шанувати цю лінію, але під умовиною, що і друга сторона шануватиме її. Також інцидент під Мукачевом спровокували мадяри, тому Праґа скидає зі себе всю відповідальність та відмовляється заплатити відшкодування.

Нота ще раз пропонує мирну ліквідацію обох конфліктів віддаючи цю справу мішаній комісії, яка мала б вирішити питання відповідальности за інцидент, та пропонує визначити по обох боках кордону 3-кільометрову невтральну смугу.

ВИМІНА ПОЛОНЕНИХ.

Вже почалася виміна вояків, полонених підчас сутичок під Мукачевом.

Мішана військова комісія визначує невтральну смугу, яку оба війська будуть евакуувати, щоб не допустити до інцидентів у майбутньому.

Словаки здемолювали редакцію мадярського щоденника у Братиславі.

Як подає мадярська Телеґрафічна Аґенція, у вівторок вечором коло 30 словаків напало на редакцію щоденника „Ешті Уйшаґ" у Братиславі, стероризували редакторів та поломили меблі, машини до писання і телефонічні апарати — все те вартости 30.000 корон — та заявили, що не дозволять на те, щоб у Братиславі виходив мадярський щоденник.

Премієр Чемберлен і міністр Галіфакс їдуть до Риму.

ДЕМОНСТРАНТИ ПОПРОЩАЛИ ОБОХ ДЕРЖАВНИХ МУЖІВ У ЛЬОНДОНІ.

Прем. Чемберлен та мін. Галіфакс виїхали в 11. год. з одного з льондонських двірців, разом з приватними секретарями, держ. підсекретарем сером Кедґемом та шефом південно-европейського виділу міністерства закорд. справ Інґремом. Коли поїзд виїздив, безробітні уладили демонстрацію; вони кидали оклики: „Заки вислухаєте Мусолінія, вислухайте і нас!" Поліція розігнала демонстрантів.

У ПАРИЖІ.

До Парижа приїхали оба міністри в год. 17.45; повитав їх на двірці прем. Даладіє, мін. Бонне та амб. Фіпс. Всі вони поїхали до міністерства закорд. справ, де перевели наради у приявности експертів; наради тривали 70 мінут. Урядовий комунікат стверджує, що ці розмови виявили повну однозгідність поглядів. В год. 19.30 англ. гості відїхали. Нині в год. 10-ій члени британійського уряду приїхали до Ґенуї, де повитали їх відпоручники італійського уряду.

Бельґія дозволить на вивіз зброї до червоної Еспанії, якщо національна армія дальше діставатиме поміч зі закордону.

Бельґійський премієр Спаак заявив у сенатській комісії закорд. справ: „Бельґія покине комітет неінтервенції, якщо він не буде вповні безсторонний супроти обох воюючих сторін. Ґен. Франко дальше дістає поміч від чужих держав, тому Бельґія мусить зревідувати цілу проблему та становище, яке займе на майбутнє".

Інтерпретуючи цю заяву, деякі кола припускають, що Бельґія скасує заборону вивозу зброї до червоної Еспанії.

Справа висилки аґента до Бурґосу неактуальна, бо нац. уряд не погоджується заіменувати аґента з виключно економічними компетенціями.

Мадярська меншина в Румунії приступає до „Фронту національного відродження".

Як подає аґенція Радор, переговори між румунським урядом і представниками мадярської меншини довели до порозуміння, у висліді якого мадярська меншина приступить до „Фронту нац. відродження". Йдуть дальші переговори.

„ЗАЛІЗНА ҐВАРДІЯ" УЛАДИЛА ЗАМАХ НА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ?

Подаючи вістку про загадковий вибух у Букарешті (про що ми подали згадку у вчорашньому числі), „Дейлі Телеґраф" твердить, що це „Залізна Ґвардія" підготовлювала замах на короля, але пекольна машина вибухла за скоро.

Румунське посольство в Римі здементувало цю поголоску.

ПІСЛЯ СТРІЧІ РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ З ЮГОСЛОВЯНСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ.

Югословянський реґент кн. Павло вернувся до Білгороду зі Семигороду, де він стрінувся з румунським королем Карлом. Як говорять, темою нарад були меншинні справи.

Присилайте передплату.

„Протоколи".

Львів, 11. січня 1939.

Перед нами картка канцелярійного паперу — дві сторінки машинового письма — „Протокол засідання Української Парляментарної Репрезентації з дня .... і протокол засідання ЦК УНДО ...... грудня 1938". Цей документ — у польській мові. Прислав його один із закордонних журналістів у Варшаві з поясненням, що такий „протокол" кружляє серед варшавських журналістів, та з запитом, чи він відповідає правді. Ми взяли з великою цікавістю той документ до рук. Перша думка була: невже хтось із учасників отих нарад уважав за можливе аж так багато переказати комусь із поляків, що з того можна було склеїти цілий протокол?! Але цим разом ми зробили своїм землякам велику кривду. Коротко: цей „документ" **від початку до кінця сфальшований, від початку до кінця брехливий,** і то видуманий кимось таким, хто навіть не бачив формального запрошення на його останнє засідання, де був поданий денний порядок нарад та не поінформувався про їх дійсний предмет. Не знаємо точно засідання УПР, бо нас там не було, але щодо засідання ЦК УНДО, то досить мабуть буде навести такі ріжниці між тим, що було і що виписане в отому „протоколі", щоб уявити собі розміри фальсифікату. Отож денний порядок охоплював взагалі тільки дві справи — сучасну політичну ситуацію та самоуправні вибори, при чому при першій із названих точок довелось чимало говорити і про внутрішньо-партійні відносини. „Протокол" вичислює аж **пять** точок нарад. Згідно з „протоколом" промовляв цілий ряд таких промовців, які і словечком там не відізвались (пос. Баран), а то й таких, яких узагалі на засіданні не було (пос. Пеленський). Автор „протоколу" видумав „резолюційну комісію", якої зовсім не було, бо не було ніяких політичних резолюцій. Зате автор в уста деяких промовців вложив такі вислови, які яскраво колідують з карним кодексом.

Дуже можливе, що саме ця остання подробиця була тією єдиною спонукою, єдиною практичною метою, для якої складено такий „документ", хоч і тут не розуміємо глузду такої роботи. Бо чейже таке брехливе обвинувачення могло б щонайвище збити спантелику окремі особи з польського чи закордонного журналістичного й політичного світу, і то тільки такі, які нічогісінько не орієнтуються в українських відносинах, а таких осіб славити Господа щораз менше. Ніякої доказової вартости як можливий матеріял для якогось судового процесу такий фальсифікат з такою брехнею мати не може, бо 50 учасників дотичних нарад, особистих приятелів чи противників отих названих у протоколі діячів УНДО, під присягою згідно з правдою зізнали б і правдивим протоколом доказали б, що не тільки ті „зрадники" нічого подібного не казали, але взагалі про щось подібне не було на засіданні ЦК мови!

Виходить, що при всьому сприті такий „протокол", який на перший погляд має познаки правдивого документу, — „робота" дуже наївна і примітивна. Автор оперує кільканацятьма найбільш відомими назвиськами послів і не-послів, діячів УНДО, не завдавши собі навіть труду перевірити (у ґазетному звіті з останнього Народнього Зїзду з січня 1938, — річник „Діла" можна чейже переглянути у будьякій більшій бібліотеці у Львові чи у Варшаві!), чи всі вони є членами Центрального Комітету (не всі члени УПР належать туди). Крім того автор показався людиною, яка не має просто „зеленого поняття" про найважніші проблеми, які сього-

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

дні особливо гостро цікавлять УНДО, — доказ, що тим автором є людина і політично дуже примітивна.

Звідки-ж узагалі такі „протоколи"? Кому цікаво та потрібно щось подібне фабрикувати? Для якої цілі, для чийого вжитку? Знаємо, що є деякі пресові агенції, які час до часу пускають „сензації", що потім виявляються звичайною видумкою. У даному випадку цей „документ" цілком анонімовий, а ніяка пресова агенція анонімово не працює, бо навіть фальсифікуючи щось, хоче тим похвалитись. У цьому випадку той „протокол" опинився — як ми згадали на вступі — у руках і деяких закордонних кореспондентів у Варшаві: з погляду державно-польської закордонно-політичної інформаційної та пропагандивної служби такий „протокол" це фатальна історія. Отже — хто?!

Гадаємо, що це направду річ байдужа. Не байдуже тільки само явище, і то на тлі факту, що подібні фальсифікати стають — видно — насущним хлібом у дійсности, серед якої живемо, та що українська тематика не дає видно спокою комусь, хто відчуває душевну потребу проявляти свою творчість у ділянці, на якій розуміється не ліпше, як на санскриті. Пригадаймо: „відозву", підписану послами УНДО, про яку „ревеляціонував" у попередньому соймі пос. Жиборський; недавній цілий довгий життєпис о. Августина Волошина, що його помістили деякі варшавські полуднівки та львівський „Дзєннік Польскі"; врешті цей останній „протокол". В усіх трьох випадках ті самі питомі риси: на перший погляд це ніби зовсім звичайний документ, зі зверхніми ознаками правдивого, — при найбільш поверховній тільки аналізі виявляється грубим фальсифікатом, де видумано все чисто, від початку до кінця, та ще й із очевидними доказами анальфабетизму фальсифікатора в українських справах.

Має те явище свої два цікаві моменти: 1) українськими справами стільки вже людей та ріжних чинників у Польщі і за кордоном цікавиться, що є „збут" на всякі інформації про них, правдиві, чи з пальця виссані, і 2) є одиниці, які вважають, що українська дійсність це все ще така непролазна і недосліджена джунґля, що можна про неї верзти будьякі дурниці та що всіх їх проковтне консумент. Очевидно, що доходить туди ще цинізм, з яким автори таких фальсифікатів підходять до самого поняття політичної інформації, доходить туди теж наївна віра, що такими інформаціями можна спричинити українцям шкоду.

Ми глибоко переконані — і маємо на це вже преречисті докази — що коли навіть і був час, коли фальшиві інформації, ширені про українців, нам дійсно шкодили, то нині вони вже своїм вістрям звертаються проти таких інформаторів. Кожний, хто дійсно цікавиться українською проблемою, знає вже шляхи і джерела правдивої інформації, — коли хтонебудь із них дістане у руки такий фальсифікат і дізнається правди (найкращий доказ — той закордонний кореспондент у Варшаві, який негайно надіслав українцям „протокол" для перевіру, чи він правдивий) — він насторожений уже раз назавжди супроти всякої інформації про українців, яка походить не з безпосередніх українських джерел. Той факт, що ми його недавно навели при розгляді „життєпису" о. А. Волошина, що вже находяться навіть рядові польські інтеліґенти, які читають українську пресу, бо не вірять інформаціям рідної своєї польської преси — той факт страшенно повчальний, яку медвежу прислугу рідній справі роблять люді, для яких у політичній інформації нема меж між правдою і брехнею.

Ік.

Чехо-Словаччина без комуністів.

Прага, 6. січня 1939.

Властиво: не без комуністів, а без комуністичної партії — але річ не в словесній формулі, а в суті. А по суті комунізм у Чехо-Словаччині перестав істнувати як політичний чинник, хоч комуністи ще ходять на вільній стопі. Приклад дала Словаччина, яка зараз по проголошенні своєї незалежности розвязала комуністичну партію і замкнула всі її орґанізації, політичні і господарські. Обережніші й повільніші чехи наперед припинили чинність комуністичної партії, а щойно тепер, по кількох місяцях, заборонили її остаточно. На Карпатській Україні комуністична партія сама собою зникла з обиду, наче її там ніколи й не було. Таким чином у цілій середущій Европі нема тепер ніде леґальної комуністичної партії, і треба їхати або далеко на північ, до Радянщини, або далеко на захід, до Франції, щоб побачити наживо цю особливу людську породу. На просторі між совітською границею та Реном її можна буде незабаром студіювати лише в тюрмах і концентраційних таборах.

Покійна Чехословаччина була останнім забородом комунізму в середущій Европі, хоч по суті не було на світі країни, яка менше надавалась би до комуністичних експериментів. Дрібноміщанський чех, вихований у пошані до приватної власности та у страху перед „поліцайтом", перед „стражником", не мав у собі ані одного з тих елементів, із яких складається справжній комуніст. Ще гірший комуніст був із побожного, заляканого та пригнобленого словака. Карпатські гуцули та верховинці, на 80 відсотків неграмотні, обдерті й голодні, могли піддаватись комуністичній пропаґанді лише наослін, просто через те, що взагалі не мали політичного виховання й вірили кожному, хто їм найбільше обіцяв.

Про характер чеського комунізму свідчить оттака пригода. Було це року 1920-го, коли до того часу одноцілa чеська соціял-демократична партія розкололась і від неї відщепились комуністи. У Празі тоді йшли великі бої між учорашніми однодумцями, влаштовувались численні походи, маніфестації й віча. Один такий похід був вирушив на передмістя Сміхов, щоб обсадити там Народній Дім, де ще сиділи соціяльні демократи. У поході брало участь кількасот, а може й кілька тисяч людей — все зі співами, прапорами, гаслами. Передні лави вже були дійшли до мосту, що звязує Прагу зі Сміховом — але тут похід спинився. Чому? Бо тоді ще треба було платити 2 грейцари мита за перехід через міст — і кожний з тих „революціонерів" діставав із кишені тих 2 грейцари й послушно віддавав їх коло будки перед мостом. Хто цю сцену бачив, той мусів собі сказати: „Ні, ці люди революції не зроблять".

Фактично, чехословацька комуністична партія була одною з найпасивніших і найменш впливових у державі. На виборах вона діставала найбільше голосів, у соймі вона мала найбільше послів, але її вплив на розвиток державного життя був мінімальний. Усе, що зробили в Чехословаччині під оглядом соціяльного забезпечення та для поліпшення долі працюючого люду — це все було ділом інших поступових партій та наслідком загального ліберального напрямку чехословацької державної політики. Навіть у справі зближення між Чехословаччиною і Совітами комуністи нічого не могли зробити; до цього зближення дійшло щойно в останніх роках, коли загальне міжнародне положення, як його оцінював тодішній уряд, примусило Чехословаччину в погоні за „колективною забезпекою" шукати союзників у Москві.

Та це не означає, що комуністична партія не відогравала ніякої ролі. Вона була великою господарською й виховною силою, бо мала в своїх руках широко розгалужену мережу споживчих товариств „Вчела" (бджола), велику частину робітничих професійних спілок і робітничі гімнастичні товариства „ФДТЄ" (федерована дельницка телоцвічна єднота). Вона мала багато часописів і видавництв, багато прихильників серед нижчої, середущої й навіть вищої інтеліґенції, багато представників
сільських і міських радах. Але в першій
її роля була ідеольоґічна. Своєю проповіддю
тернаціоналізму, своїм вічним вихвалюванням
„совітського раю", своїм осмішуванням
пейської культури та громадянського ладу
на систематично підкопувалась під основи
го ладу, розкладала суспільну мораль і
товляла ґрунт для того, що могло
завтра...

Традиційне чеське москвофільство
комуністичній пропаґанді знаменито. Зневірений
у царській Росії, в Росії Крамаржа й Кльофача
пересічний чех радо хотів вірити в Росію
шевицьку — не для того, щоб перещепити
державні методи на свій ґрунт, а для того,
за її допомогою зберегти свій „стан посідання"
Ситуація була справді комічна, коли
сільський парох чи навіть університетський
фесор клявся й божився, що большевизм у
сії вже не такий страшний, як його
що він уже втратив своє жало й власне
дився в державний соціялізм, що червона
найдужча в світі, що Чехословаччина тільки
союзі з Росією, хай навіть червоною,
вдержатись. Комуністи твердили,
повторяли, і так отрута просякала все
та глибше, так, що кінець-кінцем справді
зачіпку ті, хто запевняв світ, що Совіти
у Чехословаччині не тільки політичного,
ідеольоґічного союзника. Було це так і
— але противники Чехословаччини мали
гру.

Дорогою ціною заплатили чехи за своє
софільство і звязане з цим загравання
нізмом. Вони думали, що комунізм їм не
ний, і це дійсно було так, але небезпека
помстилася з іншого кінця. У вересні та
коли рішалась доля Чехословаччини,
було чути: „Росія нас не покине
ще!" „Червоне військо вже стоїть
гою!..." Таке засліплення дивувало й
ло, але небезпечно було ставити
сумнів. Щойно тепер, коли виявилось,
вона Москва думає лише про себе й
цілу не встромлятиме пальця між двері,
протверезіли.

Теперішній уряд Чехо-Словаччини
порвав із Москвою, тому й ліквідація
стичної партії була одним із чергових
дань. Приклад Словаччини дуже
справі допоміг, бо зменшив його
ність, але й без того мусіло до
прийти, тільки що може це ще тривало б
місяць чи два. Отже нині Москва втратила
останню опору в Середущій Европі —
трохи за пізно: якби це сталось яких
тому, Середуща Европа може виглядала б
сьогодні інакше.

М. Г.

Підчас спортів і подорожі
найкращий товариш Яфська Помаранча.
Відсвіжує і підсилює.

Яфські
помаранчі
і ґрейпфрути
НАЙБІЛЬШ СОКОВИТІ

Палестинський овоч.

Чи знаєте, які заслуги положила „Просвіта"
національного добра? Якщо так, то
свою нитку у прапор „Просвіти"!

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

дні особливо гостро цікавлять УНДО, — доказ, що тим автором є людина і політично дуже примітивна.

Звідки-ж узагалі такі „протоколи"? Кому цікаво та потрібно щось подібне фабрикувати? Для якої цілі, для чийого вжитку? Знаємо, що є деякі пресові аґенції, які час до часу пускають „сензації", що потім виявляються звичайною видумкою. У даному випадку цей „документ" цілком анонімовий, а ніяка пресова аґенція анонімово не працює, бо навіть фальсифікуючи щось хоче тим похвалитись. У цьому випадку той „протокол" опинився — як ми згадали на вступі — у руках і деяких закордонних кореспондентів у Варшаві: з погляду державно-польської закордонно-політичної інформаційної та пропаґандивної служби такий „протокол" це фатальна історія. Отже — хто?!

Гадаємо, що це направду річ байдужа. Не байдуже тільки само явище, і то на тлі факту, що подібні фальсифікати стають — видно — насущним хлібом у дійсности, серед якої живемо, та що українська тематика не дає видно спокою комусь, хто відчуває душевну потребу проявляти свою творчість у ділянці, на якій розуміється не ліпше, як на санскриті. Пригадаймо: „відозву", підписану послами УНДО, про яку „ревеляціонував" у попередньому соймі пос. Жиборський; недавній цілий довгий життєпис о. Августина Волошина, що його помістили деякі варшавські полудньвки та львівський „Дзєннік Польскі"; врешті цей останній „протокол". В усіх трьох випадках ті самі питомі риси: на перший погляд це ніби зовсім звичайний документ, зі зверхніми ознаками правдивого, — при найбільш поверховній тільки аналізі виявляється грубим фальсифікатом, де видумано все чисто, від початку до кінця, та ще й із очевидними доказами анальфабетизму фальсифікатора в українських справах.

Має те явище свої два цікаві моменти: 1) українськими справами стільки вже людей та ріжних чинників у Польщі і за кордоном цікавиться, що є „збут" на всякі інформації про них, правдиві, чи з пальця виссані, і 2) є одиниці, які вважають, що українська дійсність це все ще така непролазна і недосліджена джунґля, що можна про неї верзти будьякі дурниці та що всіх їх проковтне консумент. Очевидно, що доходить туди ще цинізм, з яким автори таких фальсифікатів підходять до самого поняття політичної інформації, доходить туди теж наївна віра, що такими інформаціями можна спричинити українцям шкоду.

Ми глибоко переконані — і маємо на це вже промовисті докази — що коли навіть і був час, коли фальшиві інформації, ширені про українців, нам дійсно шкодили, то нині вони вже своїм вістрям звертаються проти таких інформаторів. Кожний, хто дійсно цікавиться українською проблемою, знає вже шляхи і джерела правдивої інформації, — коли хтонебудь із них дістане у руки такий фальсифікат і дізнається правди (найкращий доказ — той закордонний кореспондент у Варшаві, який негайно наділсав українцям „протокол" для перевіру, чи він правдивий) — він настороженний уже раз назавжди супроти всякої інформації про українців, яка походить не з безпосередніх українських джерел. Той факт, що ми його недавно навели при розгляді „життєпису" о. А. Волошина, що вже находяться навіть рядові польські інтеліґенти, які читають українську пресу, бо не вірять інформаціям рідної своєї польської преси — той факт страшенне повчальний, яку медвежу прислугу рідній справі роблять люди, для яких у політичній інформації нема меж між правдою і брехнею.

Ік.

Підчас спортів і подорожі

найкращий товариш Яфська Помаранча.
Відсвіжує і підсилює.

Яфські

помаранчі і ґрейпфрути

НАЙБІЛЬШ СОКОВИТІ

Палестинський овоч.

Чехо-Словаччина без комуністів.

Прага, 6. січня 1939.

Властиво: не без комуністів, а без комуністичної партії —але річ не в словесній формулі, а в суті. А по суті комунізм у Чехо-Словаччині перестав існувати як політичний чинник, хоч комуністи ще ходять на вільній стопі. Приклад дала Словаччина, яка зараз по проголошенні своєї незалежности розвязала комуністичну партію і замкнула всі її орґанізації, політичні і господарські. Обережніші й повільніші чехи наперед припинили чинність комуністичної партії, а щойно тепер, по кількох місяцях, заборонили її остаточно. На Карпатській Україні комуністична партія сама собою зникла з овиду, наче її там ніколи й не було. Таким чином у цілій середущій Европі нема тепер ніде леґальної комуністичної партії, і треба їхати або далеко на північ, до Радянщини, або далеко на захід, до Франції, щоб побачити наявно цю особливу людську породу. На просторі між совітською границею та Реном її можна буде незабаром студіювати лише в тюрмах і концентраційних таборах.

Покійна Чехословаччина була останнім заборолом комунізму в середущій Европі, хоч по суті не було на світі країни, яка менше надавалась би до комуністичних експериментів. Дрібноміщанський чех, вихований у пошані до приватної власности та у страху перед „поліцайтом", перед „стражником", не мав у собі ані одного з тих елементів, із яких складається справжній комуніст. Ще гірший комуніст був із побожного, заляканого та пригнобленого словака. Карпатські гуцули та верховинці, на 80 відсотків неграмотні, обдерті й голодні, могли піддаватись комуністичній пропаґанді лише наослін, просто через те, що взагалі не мали політичного виховання й вірили кожному, хто їм найбільше обіцяв.

Про характер чеського комунізму свідчить оттака пригода. Було це року 1920-го, коли до того часу одноціла чеська соціял-демократична партія розкололась і від неї відщепились комуністи. У Празі тоді йшли великі бої між учорашніми однодумцями, влаштовувались численні походи, маніфестації й віча. Один такий похід був вирушив на передмістя Сміхов, щоб обсадити там Народній Дім, де ще сиділи соціяльні демократи. У поході брало участь кількасот, а може й кілька тисяч людей — все зі співами, прапорами, гаслами. Передні лави вже були дійшли до мосту, що звязує Прагу зі Сміховом — але тут похід спинився. Чому? Бо тоді ще треба було платити 2 грейцари мита за перехід через міст — і кожний з тих „революціонерів" діставав із кишені тих 2 грейцари й послушно віддавав їх коло будки перед мостом. Хто цю сцену бачив, той мусів собі сказати: „Ні, ці люди революції не зроблять".

Фактично, чехословацька комуністична партія була одною з найпасивніших і найменш впливових у державі. На виборах вона діставала найбільше голосів, у соймі вона мала найбільше послів, але її вплив на розвиток державного життя був мінімальний. Усе, що зробили в Чехословаччині під оглядом соціяльного забезпечення та для поліпшення долі працюючого люду — це все було ділом інших поступових партій та наслідком загального ліберального напрямку чехословацької державної політики. Навіть у справі зближення між Чехословаччиною і Совітами комуністи нічого не могли зробити; до цього зближення дійшло щойно в останніх роках, коли загальне міжнародне положення, як його оцінював тодішній уряд, примусило Чехословаччину в погоні за „колективною забезпекою" шукати союзників у Москві.

Та це не означає, що комуністична партія не відогравала ніякої ролі. Вона була великою господарською й виховною силою, бо мала в своїх руках широко розгалужену мережу споживчих товариств „Вчела" (бджола), велику частину робітничих професійних спілок і робітничі гімнастичні товариства „ФДТЄ" (федерована дєльніцка тєлоцвічна єднота). Вона мала багато часописів і видавництв, багато прихильників серед нижчої, середущої й навіть вищої інтеліґенції, багато представників у сільських і міських радах. Але в першій лі... її роля була ідеольоґічна. Своєю проповіддю інтернаціоналізму, своїм вічним вихвалюванням „совітського раю", своїм осмішуванням европейської культури та громадянського ладу вона систематично підкопувалась під основи цього ладу, розкладала суспільну мораль і підготовляла ґрунт для того, що могло прийти завтра...

Традиційне чеське москвофільство спри... комуністичній пропаґанді знаменито. Зневірений у царській Росії, в Росії Крамаржа й Кльофача пересічний чех радо хотів вірити в Росію большевицьку — не для того, щоб перещепити її державні методи на свій ґрунт, а для того, щоб за її допомогою зберегти свій „стан посідання". Ситуація була справді комічна, коли якийнебудь сільський парох чи навіть університетський професор клявся й божився, що большевизм у Росії вже не такий страшний, як його малюють, що він уже втратив своє жало й власне переродився в державний соціялізм, що червона армія найдужча в світі, що Чехословаччина тільки в союзі з Росією, хай навіть червоною, може вдержатись. Комуністи твердили, некомуністи повторяли, і так отрута просякала все глибше та глибше, так, що кінець-кінцем справді мали зачіпку ті, хто запевняв світ, що Совіти мають у Чехословаччині не тільки політичного, але й ідеольоґічного союзника. Було це так і не так — але противники Чехословаччини мали добру гру.

Дорогою ціною заплатили чехи за своє русофільство і звязане з цим загравання з комунізмом. Вони думали, що комунізм їм не страшний, і це дійсно було так, але небезпечна Росія помстилася з іншого кінця. У вересні та жовтні, коли рішалась доля Чехословаччини, тільки й було чути: „Росія нас не покине на призволяще!" „Червоне військо вже стоїть перед Прагою!..." Таке засліплення дивувало й обурювало, але небезпечно було ставити цю віру під сумнів. Щойно тепер, коли виявилось, що червона Москва думає лише про себе й ні за яку ціну не встромлятиме пальця між двері, чехи протверезіли.

Теперішній уряд Чехо-Словаччини рішуче порвав із Москвою, тому й ліквідація комуністичної партії була одним із чергових його завдань. Приклад Словаччини дуже йому в цій справі допоміг, бо зменшив його відповідальність, але й без того мусіло до розвязання прийти, тільки що може це ще тривало б який місяць чи два. Отже нині Москва втратила свою останню опору в Середущій Европі — на жаль, трохи за пізно: якби це сталось яких пять років тому, Середуща Европа може виглядала б сьогодні інакше.

М. Г.

Чи знаєте, які заслуги поклала „Просвіта" для національного добра? Якщо так, то вбийте свою цвяшку у прапор „Просвіти"!

Чергові завдання в справі шкільництва в Карпатській Україні.

Розсипалівський режим, що довгі роки панував на т. зв. Підкарпатській Руси, ставив своїм завданням у ділянці шкільництва — затримати розвиток української школи.

Але даремні були зусилля всіх тих, що так затишно закублились у шкільному рефераті та з запопадливістю вели україножерну політику. Внаслідок недавніх політичних подій на обкраянім терені Підкарпатської Руси повстала Карпатська Україна, влада якої гаряче взялася за розбудову країни в усіх ділянках економічного, культурного і політичного життя. Замість старої школи, що накладала пута на рідну мову дітей українського народу, будується нова, яка має дати українському народові освіту в його рідній мові, щоб відкрити безмежні простори для розвитку всіх тих творчих сил і талантів, що криються в нетрях українського народу, та зміцнити українську культуру, як фундамент розвитку українського народу.

Одним з перших розпоряджень влади Карпатської України є розпорядження міністерства культу, шкіл та освіти з 25. листопада 1938 р. про те, що в школах для українських дітей мовою навчання має бути мова українська в її літературній формі.

На великий жаль, переведення в життя того розпорядження не йде зовсім гладко, як про це інформує нас закарпатська преса. Так напр. у горожанській школі Нижніх Верецьок „учать ще й тепер по московськи, себто так, що наші діти в цій горожанці дуже мало навчаться, бо не розуміють »русских« учителів". У селі Завадці „нема ані одного учителя, свідомого українця, і тому тут учать все ще незрозумілою московською мовою". Селяни с. Зняцьова-Вінкова „скаржаться, що їхній »русскій« управитель ще й сьогодні калічить дітей незрозумілою тарабанщиною".

Як бачимо з поданих тут прикладів, причиною невідрадного явища є почасти саботаж, почасти брак свідомих українців серед учительського персоналу.

Щоб запобігти цьому лихові, міністерство освіти Карпатської України має подбати про те, щоб заступити саботажників, ворогів українського народу, українськими учителями, а тих з останніх, що не мали дотепер нагоди учителювати в школах з українською викладовою мовою, провести тепер же бодай через тижневі учительські курси, які дали б їм основне знання з української термінольоґії в обсязі курсу народньої школи.

Зрозуміла річ, що забезпечення шкіл українськими підручниками є справою першорядного значіння. Покищо Карпатська Україна видала фонетичним правописом лише дві українські граматики — одна Фр. Агія і друга проф. Неврлі. Отож міністерство освіти мусить подбати про видання української читанки, бо підручники такого роду мусять відповідати в деякій мірі особливостям природи і побуту того краю, де тими підручниками користуватимуться діти. Щодо підручників з інших предметів, то потребу в них для Карпатської України може почасти задовольняти Галичина, а з часом, треба думати, повстане Державне Видавництво Карпатської України, яке перебере на себе видання підручників для всіх шкіл Карпатської України.

Не менш важливою справою є забезпечення всіх учителів невеличкою збіркою підручних книг з українознавства (історії українського письменства, ґеоґрафії та історії України).

Накінець удосконаленню учительської праці сприяє постійний обмін думок між тими, що займаються теорією чи практикою освітньої справи. Такий обмін думок може відбуватись як на учительських конференціях, курсах і конґресах, так і на сторінках фахової преси. На жаль, з осени 1938 року не появляються обидва орґани Товариства „Учительська Громада" („Учительський Голос" і „Наша Школа"), мабуть з тої причини, що редакторів тих орґанів покликано до праці в урядових установах. Отож слід побажати, щоб якнайскорше відновлено видання учительських орґанів для всебічного освітлення ріжноманітних питань, що можуть повстати в практиці нової школи. Слід памятати, що багато цінного для себе знайдуть учителі Карпатської України не лише в чужинецьких педаґоґічних часописах, але і в українських, що виходять у Галичині („Учительське Слово", „Шлях виховання й навчання", „Рідна Школа" й „Українська Школа").

Перебудова шкільництва в Карпатській Україні висуває на денний порядок цілу низку питань, у рішенні яких мають взяти участь поруч з урядовими чинниками представники учительських і культурно-освітніх орґанізацій та самоврядування. Отож, на мою думку, при міністерстві освіти повинна б повстати Культурно-Освітня Рада, подібно, як уже повстала Господарська Рада при міністерстві господарських справ і комунікації Карпатської України. З низки питань, що вже повстали чи можуть повстати в найближчому часі перед міністерством освіти в ділянці шкільництва, можна би назвати такі: 1) виготовлення нового навчального пляну у звязку з уведенням до програми всіх шкіл української мови, а до деяких з них українознавчих дисциплін; 2) реформи дошкільної, шкільної і позашкільної освіти; зокрема питання про відкриття нових шкіл професійної освіти, а також про відкриття української високої школи в Карпатській Україні; 3) реорґанізація шкіл для підготови учительства: 4) забезпечення шкіл українськими підручниками і т. п.

І тут при вирішуванні ріжних питань багато можуть прислужитися, на мою думку, не лише теоретичні праці сучасних педаґоґів та вивчення орґанізації шкільництва в чужих державах, але й вивчення тих праць, що їх виконало дотепер — у теорії і шкільній практиці — українське громадянство на всіх українських землях та на еміґрації.

Так спільними силами всього українського громадянства Карпатська Україна збудує шкільництво, що буде відповідати і вимогам сучасної педаґоґіки і інтересам українського народу та української культури.

Ст. Сірополко.

Боротьба українських батьків за навчання своїх дітей.*)

Свого часу реферували ми, що в **Космачі-Плаюц** українські батьки побудували прегарний рідношкільний будинок, вивінували школу в усе приладдя і прибори, санітарно-будівельна і педагогічна комісія признала все те за доцільне і вистачальне, Рідна Школа предложила учительську силу з повними кваліфікаціями і свідоцтвом льояльности, а всеж шкільна влада від 1932 р. донині не дала концесії на ту школу. На українських батьків, що вчили свої діти дома і в тій цілі удержували домашніх учителів, накладала шкільна влада високі грошеві кари, а самих учителів покарала безоглядним арештом.

Подібна історія з приватною школою Р. Ш. а опісля з домашнім навчанням у **Жабю під Крентою.** Там на подарованому Рідній Школі ґрунті побудували гарний рідношкільний будинок і в ньому зразу відбувалася навіть наука. Вчив рідношкільний учитель. Коли увійшов у життя новий шкільний закон з 11. березня 1932 року, шкільна влада не дала концесії на ту школу і вона перестала істнувати.

Тоді батьки згідно зі статтею 9. закону з 11. березня 1932 р. Д. З. РП. ч. 38, поз. 389 повідомили шкільного інспектора, що їхні діти виконуватимуть шкільний обовязок дома. Шкільний інспектор не приймав до відома того повідомлення і це повторялося кожного року. Між іншим коломийський шкільний інспектор рішенням з 5. XI. 1936, ч. 6282/36 не позволив українським батькам присілка Жабе під Крентою влаштовувати для своїх дітей домашнього навчання, бо — мовляв — міністр освіти не означив ще умовин, на яких домашнє навчання можна визнати за сповнення шкільного обовязку. Інспекторський рескрипт підніс також, що домашнє навчання не є так уладжене, щоб могло зовсім заступити науку в державній школі. Внесений своєчасно рекурс проти того рішення полагодила шкільна влада неґативно.

Присілок Жабе під Крентою віддалений від обох державних шкіл у Жабю-Ільці і Жабю-Жабївськім понад законну норму, до тогож ні до одної ні до другої школи нема битої дороги, тільки круті стежки ведуть понад пропасти, попри ліси, де в білий день часто вештається дикий звір. Тому при найліпшій волі неможливо батькам посилати свої діти ні до одної ні до другої школи, бо це небезпечне для їхнього здоровля і життя.

Одначе українські батьки, не бажаючи, щоб їхні діти виростали у кромішній пітьмі, подбали вже про кваліфіковану учительську силу і повідомили шкільну владу про те, що їхні діти будуть виконувати шкільний обовязок дома. Наука відбувалася по хатах дітей. Та шкільний інспектор у Коломиї рішенням з 14. II. 1938, ч. 1007 таки затвердив наложені на батьків кари, а відклик до Кураторії Л. Ш. О. виявився безуспішний.

Не зражуючись тими невдачами, українські батьки влаштували в 1938-1939 шк. році знову домашнє навчання, анґажуючи до цього кваліфіковану учительку, п. Ірину з Лапчинських Крижанівську, громадянку таки села Жабя (її чоловік живе в Жабю, де має власну реальність). Домашнє навчання влаштували батьки в порозумінні з управителем школи в Жабю-Ільці п. Комашинським. Названа вчителька вчила по хатах тільки ті діти, яких мешкання занадто віддалені від державної школи (м. ін. сам управитель школи Комашинський передав сина Дмитра Бойчука-Ґоґолича учительці Крижанівській до домашнього навчання).

Українські батьки з присілку Жабе під Крентою поступили аналоґічно до оголошення львівського шкільного інспекторату з 13. V. 1938 р. ч. 1246/38 при нагоді вписів до народніх шкіл міста Львова, а саме: в тому оголошенні під точкою 3) поучує шк. інспекторат львівських батьків ось як: „Батьки, що мають намір учити дитину приватно дома, повинні зголосити її в районовій прилюдній школі і передати в управі школи подання про дозвіл на виконування шкільного обовязку дома." — Очевидно, **коли у самому Львові, де на кожному кроці є школи, прекрасні дороги і хідники та комунікація наладнана, можна користуватися навчанням дома, то оскільки більше самозрозуміле і необхідне є таке навчання дома у безлюдному присілку Жабя під Крентою!** Коли у самому Львові не стоїть на перепоні те, що „міністр освіти не означив ще умовин, на яких домашнє навчання можна визнати за сповнення шкільного обовязку, то і в Жабю під Крентою не повинно це бути перешкодою. Та показалося, що шкільна й адміністраційна влада іншу міру прикладає до Львова, а зовсім іншу до такої відлюдної закутини, якою є Жабе під Крентою.

Учительку Ірину Крижанівську покарало повітове староство в Косові гривною 25 зол. або карою 3 днів арешту за навчання дітей. І знов ріжниця в мотивах: Коли давніше при аналоґічних карах підношено в мотивах, що дотична учительська сила завела недозволену школу, то тепер староство покарало за те, що „не маючи вимаганих управнень (?), займається приватним навчанням шкільних дітей"(!). Дотичне старостинське карне оречення звучить дослівно ось як:

Starostwo powiatowe kosowskie.

Nr. K. 1/2510.8.

Orzeczenie.

Starosta Powiatowy Kosowski rozpoznawszy w dniu 17. X. 1938 r. sprawę karno-administracyjną przeciwko Irenie Krzyżanowskiej z. Franciszka urodz. dnia 7. XII 1914 r., zamężna, zawodu —— zam. w Żabiu-Podkrętą obwinioną o to, że **nie posiadając wymaganych uprawnień (?) trudni się prywatnym nauczaniem dzieci szkolnych (!)** przez co dopuściła się wykroczenia z art. 27 z

*) Цю статтю передруковуємо з журналу „Рідна Школа" з 1. січня ц. р. Вона настільки характеристична, що варто з нею запізнати ширший загал. — **Ред.**

Чергові завдання в справі шкільництва
в Карпатській Україні.

Розсипалівський режим, що довгі роки панував на т. зв. Підкарпатській Руси, ставив своїм завданням у ділянці шкільництва — затримати розвиток української школи.

Але даремні були зусилля всіх тих, що так затишно закублились у шкільному рефераті та з запопадливістю вели україножерну політику. Вяслідок недавніх політичних подій на обкраянім терені Підкарпатської Руси повстала Карпатська Україна, влада якої гаряче взялася за розбудову країни в усіх ділянках економічного, культурного і політичного життя. Замість старої школи, що накладала пута на рідну мову дітей українського народу, будується нова, яка має дати українському народові освіту в його рідній мові, щоб відкрити безмежні простори для розвитку всіх тих творчих сил і талантів, що криються в нетрях українського народу, та зміцнити українську культуру, як фундамент розвитку українського народу.

Одним з перших розпоряджень влади Карпатської України є розпорядження міністерства культу, шкіл та освіти з 25. листопада 1938 р. про те, що в школах для українських дітей мовою навчання має бути мова українська в її літературній формі.

На великий жаль, переведення в життя того розпорядження не йде зовсім гладко, як про це інформує нас закарпатська преса. Так напр. у горожанській школі Нижніх Верецьок „учать ще й тепер по московськи, себто так, що наші діти в цій горожанці дуже мало навчаться, бо не розуміють »русских« учителів". У селі Завадці „нема ані одного учителя, свідомого українця, і тому тут учать все ще незрозумілою московською мовою". Селяни с. Зняцьова-Вінкова „скаржаться, що їхній »русскій« управитель ще й сьогодні калічить дітей незрозумілою тарабанщиною".

Як бачимо з поданих тут прикладів, причиною невідрадного явища є почасти саботаж, почасти брак свідомих українців серед учительського персоналу.

Щоб запобігти цьому лихові, міністерство освіти Карпатської України має подбати про те, щоб заступити саботажників, ворогів українського народу, українськими учителями, а тих з останніх, що не мали дотепер нагоди учителювати в школах з українською викладовою мовою, провести тепер же бодай через тижневі учительські курси, які дали б їм основне знання з української термінольґії в обсязі курсу народньої школи.

Зрозуміла річ, що забезпечення шкіл українськими підручниками є справою першорядного значіння. Покищо Карпатська Україна видала фонетичним правописом лише дві українські граматики — одна Фр. Агія і друга проф. Неврлі. Отож міністерство освіти мусить подбати про видання української читанки, бо підручники такого роду мусять відповідати в деякій мірі особливостям природи і побуту того краю, де тими підручниками користуватимуться діти. Щодо підручників з інших предметів, то потребу в них для Карпатської України може почасти задовольняти Галичина, а з часом, треба думати, повстане Державне Видавництво Карпатської України, яке перебере на себе видання підручників для всіх шкіл Карпатської України.

Не менш важливою справою є забезпечення всіх учителів невеличкою збіркою підручних книг з українознавства (історії українського письменства, ґеографії та історії України).

Накінець удосконаленню учительської праці сприяє постійний обмін думок між тими, що займаються теорією чи практикою освітньої справи. Такий обмін думок може відбуватись як на учительських конференціях, курсах і конґресах, так і на сторінках фахової преси. На жаль, з осени 1938 року не появляються обидва орґани Товариства „Учительська Громада" („Учительський Голос" і „Наша Школа"), мабуть з тої причини, що редакторів тих орґанів покликано до праці в урядових установах. Отож слід побажати, щоб якнайскорше відновлено видання учительських орґанів для всебічного освітлення ріжноманітних питань, що можуть повстати в практиці нової школи. Слід памятати, що багато цінного для себе знайдуть учителі Карпатської України не лише в чужинецьких педаґоґічних часописах, але і в українських, що виходять у Галичині („Учительське Слово", „Шлях виховання й навчання", „Рідна Школа" й „Українська Школа").

Перебудова шкільництва в Карпатській Україні висуває на денний порядок цілу низку питань, у рішенні яких мають взяти участь поруч з урядовими чинниками представники учительських і культурно-освітніх орґанізацій та самоврядування. Отож, на мою думку, при міністерстві освіти повинна б повстати Культурно-Освітня Рада, подібно, як уже повстала Господарська Рада при міністерстві господарських справ і комунікації Карпатської України. З низки питань, що вже повстали чи можуть повстати в найближчому часі перед міністерством освіти в ділянці шкільництва, можна би назвати такі: 1) виготовлення нового навчального пляну у звязку з уведенням до програми всіх шкіл української мови, а до деяких з них українознавчих дисциплін; 2) реформи дошкільної, шкільної і позашкільної освіти; зокрема питання про відкриття нових шкіл професійної освіти, а також про відкриття української високої школи в Карпатській Україні; 3) реорґанізація шкіл для підготови учительства: 4) забезпечення шкіл українськими підручниками і т. п.

І тут при вирішуванні ріжних питань багато можуть прислужитися, на мою думку, не лише теоретичні праці сучасних педаґоґів та вивчення орґанізації шкільництва в чужих державах, але й вивчення тих праць, що їх виконало дотепер — у теорії і шкільній практиці — українське громадянство на всіх українських землях та на еміґрації.

Так спільними силами всього українського громадянства Карпатська Україна збудує шкільництво, що буде відповідати і вимогам сучасної педаґоґіки і інтересам українського народу та української культури.

Ст. Сірополко.

Боротьба українських батьків за навчання своїх дітей.*)

Свого часу реферували ми, що в **Космачі-Плаюці** українські батьки побудували прегарний рідношкільний будинок, вивінували школу в усе приладдя і прибори, санітарно-будівельна і педаґоґічна комісія признала все те за доцільне і вистачальне, Рідна Школа предложила учительську силу з повними кваліфікаціями і свідоцтвом льояльности, а всеж шкільна влада від 1932 р. донині не дала концесії на ту школу. На українських батьків, що вчили свої діти дома і в тій ціли удержували домашніх учителів, накладала шкільна влада високі грошеві кари, а самих учителів покарала безоглядним арештом.

Подібна історія з приватною школою Р. Ш. а опісля з домашнім навчанням у **Жабю під Крентою.** Там на подарованому Рідній Школі ґрунті побудували гарний рідношкільний будинок і в ньому зразу відбувалася навіть наука. Вчив рідношкільний учитель. Коли увійшов у життя новий шкільний закон з 11. березня 1932 року, шкільна влада не дала концесії на ту школу і вона перестала істнувати.

Тоді батьки згідно зі статтею 9. закону з 11. березня 1932 р. Д. З. РП. ч. 38, поз. 389 повідомили шкільного інспектора, що їхні діти виконуватимуть шкільний обовязок дома. Шкільний інспектор не приймав до відома того повідомлення і це повторялося кожного року. Між іншим коломийський шкільний інспектор рішенням з 5. XI. 1936, ч. 6282/36 не позволив українським батькам присілка Жабе під Крентою влаштовувати для своїх дітей домашнього навчання, бо — мовляв — міністр освіти не означив ще умовин, на яких домашнє навчання можна визнати за сповнення шкільного обовязку. Інспекторський рескрипт підніс також, що домашнє навчання не є так уладжене, щоб могло зовсім заступити науку в державній школі. Внесений своєчасно рекурс проти того рішення полагодила шкільна влада неґативно.

Присілок Жабе під Крентою віддалений від обох державних шкіл у Жабю-Ільці і Жабю-Жабівськім понад законну норму, до тогож ні до одної ні до другої школи нема битої дороги, тільки круті стежки ведуть понад пропасти, попри ліси, де в білий день часто вештається дикий звір. Тому при найліпшій волі неможливо батькам посилати свої діти ні до одної ні до другої школи, бо це небезпечне для їхнього здоровля і життя.

Одначе українські батьки, не бажаючи, щоб їхні діти виростали у кромішній пітьмі, подбали вже про кваліфіковану учительську силу і повідомили шкільну владу про те, що їхні діти будуть виконувати шкільний обовязок дома. Наука відбувалася по хатах дітей. Та шкільний інспектор у Коломиї рішенням з 14. II. 1938, ч. 1007 таки затвердив наложені на батьків кари, а відклик до Кураторії Л. Ш. О. виявився безуспішний.

Не зражуючись тими невдачами, українські батьки влаштували в 1938-1939 шк. році знову домашнє навчання, анґажуючи до цього кваліфіковану учительку, п. Ірину з Лапчинських Крижанівську, громадянку таки села Жабя (її чоловік живе в Жабю, де має власну реальність). Домашнє навчання влаштували батьки в порозумінні з управителем школи в Жабю-Ільці п. Комашинським. Названа вчителька вчила по хатах тільки ті діти, яких мешкання занадто віддалені від державної школи (м. ін. сам управитель школи Комашинський передав сина Дмитра Бойчука-Ґоґолича учительці Крижанівській до домашнього навчання).

Українські батьки з присілку Жабе під Крентою поступили аналоґічно до оголошення львівського шкільного інспекторату з 13. V. 1938 р. ч. 1246/38 при нагоді вписів до народніх шкіл міста Львова, а саме: в тому оголошенні під точкою 3) поучує шк. інспекторат львівських батьків ось як: „Батьки, що мають намір учити дитину приватно дома, повинні зголосити її в районовій прилюдній школі і передати в управі школи подання про дозвіл на виконування шкільного обовязку дома." — Очевидно, **коли у самому Львові, де на кожному кроці є школи, прекрасні дороги і хідники та комунікація наладнана, можна користуватися навчанням дома, то оскільки більше самозрозуміле і необхідне є таке навчання дома у безлюдному присілку Жабя під Крентою!** Коли у самому Львові не стоїть на перепоні те, що „міністр освіти не означив ще умовин, на яких домашнє навчання можна визнати за сповнення шкільного обовязку, то і в Жабю під Крентою не повинно це бути перешкодою. Та показалося, що шкільна й адміністраційна влада іншу міру прикладає до Львова, а зовсім іншу до такої відлюдної закутини, якою є Жабе під Крентою.

Учительку Ірину Крижанівську покарало повітове староство в Косові ґривною 25 зол. або карою 3 днів арешту за навчання дітей. І знов ріжниця в мотивах: Коли давніше при аналоґічних карах підношено в мотивах, що дотична учительська сила завела недозволену школу, то тепер староство покарало за те, що „не маючи вимаганих управнень (?), займається приватним навчанням шкільних дітей"(!). Дотичне староствинське карне оречення звучить дослівно ось як:

Starostwo powiatowe kosowskie.

Nr. K 1/2510 8

Orzeczenie.

Starosta Powiatowy Kosowski rozpoznawszy w dniu 17. X. 1938 r. sprawę karno-administracyjną przeciwko Irenie Krzyżanowskiej z Franciszka urodz. dnia 7. XII. 1914 r., zamężna, zawodu —— zam. w Żabiu-Podkręta obwiniona o to, że **nie posiadając wymaganych uprawnień (?)** trudni się **prywatnym nauczaniem dzieci szkolnych (!)** przez co dopuściła się wykroczenia z art. 27 z

---

*) Цю статтю передруковуємо з журналу „Рідна Школа" з 1. січня н. р. Вона настільки характеристична, що варто з неї запізнати ширший загал. — **Ред.**

dnia 17. VII. 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 572 co stało udowodnione na postawie przyznania się: orzeka: skazać obwinioną na zasadzie art. 28 powoł. ust. na karę grzywny 25 zł. z zamianą w razie zaistnienia warunków przewidzianych w art. 10 prawa o wykroczeniach z dnia 11 lipca 1932 r. na karę aresztu zastępczego przez dni 3 oraz pobraniu kosztów postępowania karno-administracyjnego w kwocie ... zł.— gr.

Koszta postępowania nie podlegają zamianie na areszt. Ukarana może wnieść do Starostwa Powiatowego w Kosowie w terminie 7-miu dni od dnia ogłoszenia, wzgl. doręczenia niniejszego orzeczenia, żądanie skierowania sprawy do Sądu Okręgowego w Kołomyi z powodu orzeczenia co do winy i kary.

Data orzeczenia Dnia 17. X. 1938 r.

Za Starostę Powiatowego:
підпис нечиткий.

Покарана відкликалася до окружного суду в Коломиї, але він затвердив вину, тільки обнизив кару з 25 зол. на 5 зол. гривни чи пак на 1 добу арешту.

Вкінці староство зовсім **виселило учительку Ірину Крижанівську з Жабя.** Це потягнення косівського староства помогло і діти з Жабя під Крентою, що їм за далеко ходити до державної школи, **залишилися тепер взагалі без ніякої науки.** Та стаття 9. закону з 11. III. 1932, Д. У. Р. П. ч. 38, поз. 389 постановляє, що Міністр Освіти „установляє карні загрози до тих, що в цілості відтягаються від шкільного обовязку“.

Хтож тепер повинен понести кару за те, що діти з присілка Жабє під Крентою, яких мешкання віддалені поза законну норму від державної школи, не виконують шкільного обовязку, ані в публичній школі, ані в приватній школі, ані дома?..

ПЕРЕГОВОРИ У СПРАВІ БРИТІЙСЬКОЇ ПОЗИЧКИ ДЛЯ ЧЕХО - СЛОВАЧЧИНИ.

До Льондону приїхав голова чеської торговельної місії Поспішіль на переговори у справі брит. позички; два інші члени делегації є вже у Льондоні. Переговори починаються в середу.

ІТАЛІЯ ХОЧЕ ЗАКЛЮЧИТИ З ЄГИПТОМ ДОБРОСУСІДСЬКИЙ ДОГОВІР.

Як подає „Стампа“, італійський посол у Каїрі почав переговори з єгипетським премієром у справі „договору доброго сусідства“. Був би це пакт неагресії, що рівночасно регулював би деякі актуальні питання: як обнижку тариф у Суезькому каналі та регуляцію Нілю.

—o—

Марево голоду в СССР.

МОСКВА (АТЕ). Минулорічна посуха викликала вже тепер у СССР хвилю голоду, яка поширилась на округи: саратівську, чкаловську (б. оренбурську), куйбишевську (б. самарську), на автономну републику німців над Волгою, **на ворошилівську та харківську округу в Україні,** на гамельську, могилівську та витебську на Білоруси, на ростовську округу й частину Північного Кавказу і також на Казакстан в середущій Азії.

Марево голоду у специяльно гострій формі виступає на Поволжі, Кубані та Україні. В цих областях совітський уряд організує специяльні комітети допомоги голодному населенню під назвою „Комітетів боротьби з посухою“. Ці комітети орґанізують станиці віджувлювання по тих селах, яким найбільше загрожує голод. **На Україні урухомлено вже такі станиці в селах: Новосвердлівське, Райгород, Охтирка та Городище.** Одночасно поважно обмежено продажу споживчих артикулів у містах. Цей розпорядок викликав паніку. Перед крамницями можна бачити хвости, що складаються з 400—500 осіб. Населення моментально розхоплює всі засоби поживи, що їх дістають державні крамниці. Панічні настрої зростають як наслідок ствердженого факту, що цього року виконано плян магазинування збіжжя тільки на 35%.

—o—

Туристичний рух на пограниччі м'ж Польщею і Карп. Україною припинений.

Пат повідомляє: Польсько - чехословацька конвенція з 30 травня 1935 передбачує, що члени управлінних товариств можуть свобідно перебувати в туристичній смузі обабіч кордону, на основі членської леґітимації, затвердженої старостом і консулятом другої держави. Такі леґітимації видавало в Польщі „Товаржиство Татшаньске“ і „Звйонзек Нарцярскі“.

Словною нотою з 23. грудня 1938 польське міністерство закорд. справ повідомило чеське посольство у Варшаві, що з огляду на граничні умовини провізорично припиняє туристичну конвенцію по обох боках кордону, у Східніх Карпатах, аж до дальших постанов.

(У Східніх Карпатах туристична смуга обіймала два відтинки: на Бойківщині від околиць Либохори в Турчанщині по Чорну Ріку у Стрийщині, сягає з цього боку по Тухлю, Плаве і Климець, з того боку — по Букове, Сасівку, Вижні Верецьки та Перехрестну, та на Гуцульщині від Братківської в Надвірнянщині по Стіг у Косівщині, обіймає з цього боку лівий беріг Чорного Черемошу від Шибеного по Жабє та лівий беріг Пруту по Дору, по тому боці цілий лівий беріг Чорної Тиси та правий беріг по лінію Новоселиця-Близниця-Свидовець-Братківська).

Самоуправні вибори.

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО МІСЬКОЇ РАДИ У СНЯТИНІ.

Вибори до міської ради у Снятині розписано на 8. січня ц. р. Одначе тому, що зголошено одну компромісову листу, голосування не відбулося. **На основі компромісової листи українці, поляки і жиди дістали по 8 мандатів.**

Рівномірний поділ мандатів не відповідає зовсім відсотковому відношенню населення трьох національних груп м. Снятина. Бо згідно з переписом населення з 1931 р. у Снятині жило 10.600 мешканців, з того **46% українців,** 30.7% жидів і 21% поляків. Отже на виборчому компромісі вийшли найгірше українці

Добре було б, коли б хтось з місцевих громадян вияснив прилюдно причини тої тактики, яка довела до нашої поразки.

ЗАГАЛЬНО - ПОЛЬСЬКИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ У ТЕРНОПОЛІ.

В Тернополі відбулося перше засідання загально - польського виборчого самоуправного комітету, що складається з 30-ох осіб. Комітет вибрав чотири комісії: мандатову, фінансову, пропаґандову й орґанізаційну.

Не знаємо, чи цей комітет створений для самого міста Тернополя, чи він має ширший засяг.

Д-Р ЮЛІЙ ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 2)

Митрополит Шептицький і Закарпаття.

(Докінчення).

Мукачево не виглядало мені тоді більше від Стрия. Майже половина домів була з нагоди наших Зелених Свят прибрана зеленню. Доказ, що це були наші люди і греко-католики. Але в місті крім мадярської мови не було чути іншої. Як ми звернулися до кого по нашому, то чули відповідь: „Нем тудом“. Не розуміли по нашому або цуралися нашої мови або нарешті боялися мадярської поліції, що говорять такою небезпечною мовою. Навіть селяни, що з собою говорили по нашому, коли ми до них зверталися, дивилися з недовірям на панів, що вживали мови, якої кожний там цурався.

В церкві ми застали двох молодих, дуже гарно убраних, священиків. Говорили з собою по мадярськи. Як один з нас звернувся до них по українськи, знизали раменами і відійшли.

Ми стрінули кількох галицьких підстаршин, що служили там у війську. Вони зраділи нами і радо нас витали. З ними ми оглядали замок князя Коріятовича, що зовсім добре зберігся, і за австрійських часів служив за вязницю. Пополудні ми вибралися за місто, на Чернечу Гору, до монастиря оо. Василіян. Ми прийшли туди якраз на кінець вечірні, коли вже люди почали розходитися. Співи були не на наш галицький напів. Монахи, священики і братчики, носили бороди.

Ми зголосилися до братчика. Він почувши нашу мову і довідавшися, що ми галичани, дуже зрадів і просив нас, конечно відвідати о. протоігумена, бо це йому зробить велику приємність. Ми дуже радо скористали з тих запросин. О. протоігумен — особа поставна, в середньому віці — як тільки ми йому представилися, дуже нами зрадів і приняв дуже сердечно гостей з Галичини.

Монастир має свої власні великі винниці, тож для нас здорожених знайшлася і чарка вина з власної винниці і почалася щиросердечна балачка.

На бюрку у о. протоігумена ми бачили ріжні галицькі видання і часописи і гарно зложену місяцями галицьку „Свободу“, що її о. протоігумен дуже радо читав. Нас о. протоігумен випитував про галицькі відносини, питав про Е. Митрополита, про якого говорив з великим захопленням і подивом. Обіцяв, що вскороті приїде до Галичини, щоби взяти там участь у церковно-народньому святі і відвідати Митрополита. Розказував нам про відносини на Закарпатті. Національна свідомість починає розвиватися, хоч духовенство, передовсім вище, переважно мадярони. Єпископ мадярон, урядує і говорить виключно по мадярськи. Згадав нам характеристичну стрічу з єпископом у поїзді. Їхали з годину, але ввесь час єпископ говорив по мадярськи, а о. протоігумен до нього по українськи.

Сказав нам о. протоігумен таку характеристичну річ. Зукраїнізовані румуни завзятіші українці, як наші люди. Там є трохи таких румунів, що зжившися з нашими людьми, стали почувати себе українцями. О. протоігумен приняв кількох з них до Чину. Підчас єпископської візитації на питання владики вони відповідали тільки по українськи. За це єпископ зробив о. протоігуменові докір кажучи, що він хоче „зволощити Чин“.

Національна свідомість — говорив о. протоігумен — почала розвиватися у них помітно від хвилини, коли на Закарпаття приїхав свого часу як єпископ-номінат митрополит Шептицький. Всі подивляли його, всі чули, що такий великий достойник не цурається своєї мови. Мадярські часописи багато про нього писали.

О. протоігумен все дуже мило згадує хвилину, коли наш владика як станиславівський єпископ - номінат відвідав монастир на Чернечій Горі.

Було це в неділю по вечірні. До церкви увійшов високий, гарний молодець у василіянській рясі. Його постава, його високе чоло, ясне обличчя, звернули зразу на нього загальну увагу. По короткій молитві він приступив до старенького братчика, що почав гасити світло. Братчик визначався свободою у поведінці і дотепом. Гість привитав братчика словами „Слава Ісусу Христу“ і представився: монах Андрей. Братчик відповів: „Слава на віки, але який ти монах, коли бороди не маєш?“ Відтак прийшов владика з братчиком до монастиря і там його приняли з отвертим серцем.

Вплив його на нас — сказав о. протоігумен — великий і досі.

Оглянувши потім монастир, засновки музею зі старими книгами, записками ще з татарських часів, мітру і жезл, що залишилися з часів, коли протоігумени були архимандритами, і бібліотеку — владика відїхав лишаючи по собі найкращу память.

Пізним вечором розпрощались ми з о. протоігуменом і монастирем, побут у якім і цілої тієї прогульки залишив у нас найкращі враження.

Коли нині премієром Карп. України став о. д-р Волошин і єпископом у Хусті Преосв. д-р Німраді, то я розумію, чому прощаючися з львівським журналістом премієр о. д-р Августин Волошин сказав: „Вертаєтеся до Львова? Вітайте всіх знайомих, у першу чергу Е. Митрополита Шептицького. Коли буде тільки перша нагода, відвідаю його, щоб скласти свій поклін і пошану, бо знаєте, Ваш Митрополит все був мені життєвим дороговказом. Ця людина все зуміла втримати рівновагу між розумом і серцем. І вона зглибила, як ніхто інший, суть патріотизму, якого сила не в словах, але в ділах“.

dnia 17. VII. 1932. (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 572 co stało udowodnione na postawie przyznania się) orzeka: skazać obwinioną na zasadzie art. 26 powoł. ust. na karę grzywny 25 zł. z zamianą w razie zaistnienia warunków) przewidzianych w art. 10 prawa o wykroczeniach z dnia 11 lipca 1932 r. na karę aresztu zastępczego przez dni 3 oraz pobranie kosztów postępowania karno-administracyjnego w kwocie ... zł... gr.

Koszta postępowania nie podlegają zamianie na areszt. Ukarana może wnieść do Starostwa Powiatowego w Kosowie w terminie 7-miu dni od dnia ogłoszenia, wzgl. doręczenia niniejszego orzeczenia, żądanie skierowania sprawy do Sądu Okręgowego w Kołomyi z powodu orzeczenia co do winy i kary.

Dnia orzeczenia Dnia 17. X. 1938 r.

Za Starostę Powiatowego:
підпис нечиткий.

Покарана відкликалася до окружного суду в Коломиї, але він затвердив вину, тільки обнизив кару з 25 зол. на 5 зол. гривни чи пак на 1 добу арешту.

Вкінці староство зовсім **виселило учительку Ірину Крижанівську з Жабя**. Це потягнення косівського старости помогло і діти з Жабя під Крентою, що їм за далеко ходити до державної школи, **залишилися тепер взагалі без ніякої науки**. Та стаття 9. закону з 11. III. 1932, Д. У. Р. П. ч. 38, поз. 389 постановляє, що Міністр Освіти „установляє карні загрози до тих, що в цілості відтягаються від шкільного обовязку".

Хтож тепер повинен понести кару за те, що діти з присілка Жабе під Крентою, яких мешкання віддалені поза законну норму від державної школи, не виконують шкільного обовязку, ані в публичній школі, ані в приватній школі, ані вдома?..

Марево голоду в СССР.

МОСКВА (АТЕ). Минулорічна посуха викликала вже тепер у СССР хвилю голоду, яка поширилась на округи: саратівську, чкаловську (б. оренбурську), куйбишевську (б. самарську), на автономну републику німців над Волгою, **на ворошилівську та харківську округу в Україні**, на гамельську, могилівську та витебську на Білоруси, на ростовську округу й частину Північного Кавказу і також на Казахстан в середущій Азії.

Марево голоду у спеціяльно гострій формі виступає на Поволжі, Кубані та Україні. В цих областях совітський уряд організує спеціяльні комітети допомоги голодному населенню під назвою „Комітетів боротьби з посухою". Ці комітети організують станиці відживлювання по тих селах, яким найбільше загрожує голод. **На Україні урухомлено вже такі станиці в селах: Новосверддлівське, Райгород, Охтирка та Городище.** Одночасно поважно обмежено продажу споживчих артикулів у містах. Цей розпорядок викликав паніку. Перед крамницями можна бачити хвости, що складаються з 400—500 осіб. Населення моментально розхоплює всі засоби поживи, що їх дістають державні крамниці. Панічні настрої зростають як наслідок ствердженого факту, що цього року виконано плян магазинування збіжжя тільки на 35%.

—o—

Туристичний рух на пограниччі між Польщею і Карп. Україною припинений.

Пат повідомляє: Польсько - чехословацька конвенція з 30 травня 1935 передбачує, що члени управнених товариств можуть свобідно перебувати в туристичній смузі обабіч кордону, на основі членської легітимації, затвердженої староством і консулятом другої держави. Такі легітимації видавало в Польщі „Товаржиство Татшаньске" і „Звйонзек Нарцярскі".

Словною нотою з 23. грудня 1938 польське міністерство закорд. справ повідомило чеське посольство у Варшаві, що з огляду на граничні умовини провізорично припиняє туристичну конвенцію по обох боках кордону, у Східніх Карпатах, аж до дальших постанов.

(У Східніх Карпатах туристична смуга обіймала два відтинки: на Бойківщині від околиць Либохори в Турчанщині по Чорну Ріку у Стрийщині, сягає з цього боку по Тухлю, Плаве і Климець, з того боку — по Бузове, Сасівку, Вижні Верецьки та Перехрестну, та на Гуцульщині від Братківської в Надвірнянщині по Стіг у Косівщині, обіймає з цього боку лівий беріг Чорного Черемошу від Шибеного по Жабе та лівий беріг Пруту по Дору, по тому боці цілий лівий беріг Чорної Тиси та правий беріг по лінію Новоселиця-Близниця-Свидовець-Братківська).

ПЕРЕГОВОРИ У СПРАВІ БРИТІЙСЬКОЇ ПОЗИЧКИ ДЛЯ ЧЕХО - СЛОВАЧЧИНИ.

До Льондону приїхав голова чеської торговельної місії Поспішіль на переговори у справі брит. позички; два інші члени делегації є вже у Льондоні. Переговори починаються в середу.

ІТАЛІЯ ХОЧЕ ЗАКЛЮЧИТИ З ЕГИПТОМ ДОБРОСУСІДСЬКИЙ ДОГОВІР.

Як подає „Стампа", італійський посол у Каїрі почав переговори з египетським премієром у справі „договору доброго сусідства". Був би це пакт неагресії, що рівночасно регулював би деякі актуальні питання: як обнижку тариф у Суезькому каналі та регуляцію Нілю.

—o—

Самоуправні вибори.

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО МІСЬКОЇ РАДИ У СНЯТИНІ.

Вибори до міської ради у Снятині розписано на 8. січня ц. р. Одначе тому, що зголошено одну компромісову листу, голосування не відбулося. **На основі компромісової листи українці, поляки і жиди дістали по 8 мандатів.**

Рівномірний поділ мандатів не відповідає зовсім відсотковому відношенню населення трьох національних груп м. Снятина. Бо згідно з переписом населення з 1931 р. у Снятині жило 10.600 мешканців, з того **46% українців**, 30.7% жидів і 21% поляків. Отже на виборчому компромісі вийшли найгірше українці

Добре було б, коли б хтось з місцевих громадян вияснив прилюдно причини тої тактики, яка довела до нашої поразки.

ЗАГАЛЬНО - ПОЛЬСЬКИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ У ТЕРНОПОЛІ.

В Тернополі відбулося перше засідання загально - польського виборчого самоуправного комітету, що складається з 30-ох осіб. Комітет вибрав чотири комісії: мандатову, фінансову, пропагандову й організаційну.

Не знаємо, чи цей комітет створений для самого міста Тернополя, чи він має ширший засяг.

Д-Р ЮЛІЙ ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 2)

Митрополит Шептицький і Закарпаття.

(Докінчення).

Мукачево не виглядало мені тоді більше від Стрия. Майже половина домів була з нагоди наших Зелених Свят прибрана зеленню. Доказ, що це були наші люди і греко-католики. Але в місті крім мадярської мови не було чути іншої. Як ми звернулися до кого по нашому, то чули відповідь: „Нем тудом". Не розуміли по нашому або цуралися нашої мови або нарешті боялися мадярської поліції, що говорять такою небезпечною мовою. Навіть селяни, що з собою говорили по нашому, коли ми до них звертались, дивилися з недовірям на панів, що вживали мови, якої кожний там цурався.

В церкві ми застали двох молодих, дуже гарно убраних, священиків. Говорили з собою по мадярськи. Як один з нас звернувся до них по українськи, знизали раменами і відійшли.

Ми стрінули кількох галицьких підстаршин, що служили там у війську. Вони зраділи нами і радо нас витали. З ними ми оглядали замок князя Коритовича, що зовсім добре зберігся, і за австрійських часів служив за вязницю. Пополудні ми вибралися за місто, на Черечу Гору, до монастиря оо. Василіян. Ми прийшли туди якраз на кінець вечірні, коли вже люди почали розходитися. Співи були не на наш галицький напів. Монахи, священики і братчики, носили бороди.

Ми зголосилися до братчика. Він почувши нашу мову і довідавшися, що ми галичани, дуже зрадів і просив нас, конечно відвідати о. протоігумена, бо це йому зробить велику приємність. Ми дуже радо скористали з тих запросин. О. протоігумен — особа поставна, в середньому віці — як тільки ми йому представилися, дуже нами зрадів і приняв дуже сердечно гостей з Галичини.

Монастир має свої власні великі винниці, тож для нас здорожених знайшлася і чарка вина з власної винниці і почалася щиросердечна балачка.

На бюрку у о. протоігумена ми бачили ріжні галицькі видання і часописи і гарно зложену місяцями галицьку „Свободу", що її о. протоігумен дуже радо читав. Нас о. протоігумен випитував про галицькі відносини, питав про Е. Митрополита, про якого говорив з великим захопленням і подивом. Обіцяв, що вкоротці приїде до Галичини, щоби взяти там участь у церковно-народньому святі і відвідати Митрополита. Розказував нам про відносини на Закарпатті. Національна свідомість починає розвиватися, хоч духовенство, передовсім вище, переважно мадярони. Єпископ мадярон, урядує і говорить виключно по мадярськи. Згадав нам характеристичну стрічу з єпископом у поїзді. Їхали з годину, але ввесь час єпископ говорив по мадярськи, а о. протоігумен до нього по українськи.

Сказав нам о. протоігумен таку характеристичну річ. Зукраїнізовані румуни завзятіші українці, як наші люди. Там є трохи таких румунів, що зжившися з нашими людьми, стали почувати себе українцями. О. протоігумен приняв кількох з них до Чину. Підчас єпископської візитації на питання владики вони відповідали тільки по українськи. За це єпископ зробив о. протоігуменові докір кажучи, що він хоче „зволошити Чин".

Національна свідомість — говорив о. протоігумен — почала розвиватися у них помітно від хвилини, коли на Закарпаття приїхав свого часу як єпископ-номінат митрополит Шептицький. Всі подивляли його, всі чули, що такий великий достойник не цурається своєї мови. Мадярські часописи багато про нього писали.

О. протоігумен все дуже мило згадує хвилину, коли наш владика як станиславівський єпископ - номінат відвідав монастир на Чернечій Горі.

Було це в неділю по вечірні. До церкви увійшов високий, гарний молодець у василіянській рясі. Його постава, його високе чоло, ясне обличчя, звернули зразу на нього загальну увагу. По короткій молитві він приступив до старенького братчика, що почав гасити світло. Братчик визначався свободою у поведінці і дотепом. Гість привитав братчика словами „Слава Ісусу Христу" і представився: монах Андрей. Братчик відповів: „Слава на віки, але який ти монах, коли бороди не маєш?" Відтак прийшов владика з братчиком до монастиря і там його приняли з отвертим серцем.

Вплив його на нас — сказав о. протоігумен — великий і досі.

Оглянувши потім монастир, засновки музею зі старими книгами, записками ще з татарських часів, мітру і жезл, що залишилися з часів, коли протоігумени були архимандритами, і бібліотеку — владика віїхав лишаючи по собі найкращу память.

Пізним вечором розпрощались ми з о. протоігуменом і монастирем, побут у якому і цілої тієї прогульки залишив у нас найкращі враження.

Коли нині премієром Карп. України став о. д-р Волошин і єпископом у Хусті Преосв. д-р Німрадій, то я розумію, чому прощаючися з львівським журналістом премієр о. д-р Августин Волошин сказав: „Вертаєтеся до Львова? Вітайте всіх знайомих, у першу чергу Е. Митрополита Шептицького. Коли буде тільки перша нагода, відвідаю його, щоб скласти свій поклін і пошану, бо знаєте, Ваш Митрополит все був мені життєвим дороговказом. Ця людина зуміла втримати рівновагу між розумом і серцем. І вона зглибила, як ніхто інший, суть патріотизму, якого сила не в словах, але в ділах".

З природи і життя.

Людина у старости.

Старість — це період життя людини, який на жаль кожного чекає. Питанням старости цікавилися фільософи та вчені віддавна. Знаний є нпр. афоризм Ціцерона в його 84 році: „Життя знає тільки одну дорогу, і та дорога проста. Кожна її фаза має свій характер, — слабість є прикметою дитячого віку, загонистість молодечого, повага личить дозрілому, а дозріліст старому".

Два дослідники вигляду людського життя Шпірац і Шкот зобразили графічно кривою лінією ту повільну, але поступневу і нестримну переміну. З цього рисунку видно, що переміна матерії зачинає зменшуватися вже від дитинства, розвиток мязів осягає свій найвищий ступінь коло 30 р життя, дещо пізніше полове життя, а коло 60 р. ж. доходить до найвищого розвитку інтелектуальне життя.

Життя і зовнішні чинники.

Ті зміни у житті людини відбуваються так повільно і непомітно, що життя дає враження тяглости. Така зміна вигляду життя у людини можлива завдяки багатьом чинникам, що успійнюють дію людського організму і дають змогу жити в найріжнороднїших умовинах. Завдяки розвиткові культури і цивілізації людина вміє сьогодні поправляти ті зовнішні чинники, що мають вплив на хід її життя і скріплювати сили організму, що боронять його перед шкідливим впливом природи. Завдяки науковим здобуткам людина вміє також лекше пристосовувати своє життя до своїх потреб. Тому теж довгота віку людини значно зросла, — як це подають нпр. американські статистики, де вік мешканців Північної Америки від 1840 р. продовжився з пересічного віку 41 літ до 60 років, себто майже на 50 прц.

Одначе без огляду на зріст культури людини і хист пристосовувати свій організм до ріжних обставин і змін у свому середовищі, без огляду на розвиток усіх галузей знання — життя зі своїми здобутками і розчаруваннями залишає в організмі людини глибокі сліди і зміняє риси організму як його цілости. Ті зміни доводять до стану старости організму, з її неблаганним закінченням — смертю.

Прикмети старости.

Першою прикметою старости є зменшення досконалости чинників, що регулюють життя людини. Старець зносить холод та спеку гірше від молодого. Доказом є тут статистика Вестерґарда, з якої видно, що відсоток старих людей, що вмирають у часі гострої зими є більший, ніж у літі. На великих висотах старець легко тратить сон і його працездатність дуже зменшена. Підчас недуги організм старця невсилі витворити високої гарячки, що є оборонною реакцією проти недуги. Такі недуги як тиф, запалення легенів у старців часто проходять без гарячки. Хороби нападові (астма, виприски, мігрена, гіхт) легко набирають хронічного характеру, бо організм не може їх перемогти. Тому що мірою життєздатности організму є сила, з якою він опирається смерти, то згадані явища свідчать про сильне зменшення обороности організму у старости.

Сон у старости.

Одною з визначних прикмет старости є розладдя сну. Сон молодої людини є однофазовий ,себто по більш-менш 8-годиннім сні приходить 16 годин без сну. Інакше у старої людини. Глибина його сну над ранком є дуже мала, він прокидається раннім ранком, не має повного враження відпочинку і відсвіження такого, як молоді люди. Неправдивий це погляд, буцімто старі люди потребують менше сну, а їх нічний сон їм не вистачає. Через те сон старця стає дво-фразовий, — старець спить вчасі дня — пополудні і так його загальне число годин сну навіть більше ніж в молодих.

Кровоносна система.

Дальшою важною прикметою старости є зменшення гнучкости і здібности звужувати та розширювати стіни кровоносних судин, що творять густу сітку проводів, де кружляє по організмі кров і доходить до найменшої навіть клітини нашого організму. Вони деревіють. Головною причиною є тут т зв. склєроза кровоносних судин, що повстає від складаного вапна в їх стінах і від занику їх мязів, що дають кровоносним судинам їх елястичність. Склероза кровоносних судин є причиною зменшення доплиIву життєздатної крови до важних для життя органів людини і стає причиною їх занидіння. Вона стає також причиною збільшення тиску крови, а це знову ослаблює значно серце.

Усі вище згадані переміни в організмі людини є наслідком зуживання життєвої енергії організму людини, якої органи не витримують довшої праці ніж кількадесять років, що є межею віку, призначеною покищо нам природою.

—o—

Сни та гормони.

Від непамятної давнини люди вважали і вважають сни за щось таємничого, що однак стоїть у звязку з життям даної особи. Тому від найдавніших часів люди пробували вияснити собі сни чи то самі чи при помочі всяких ворожбитів, астрольогів і т. п. Нинішня наука також звернула увагу на ту таємну ділянку життя людини.

Таємниці сну.

Вдень на яві людина живе під впливом розуму та свідомости, які тримає у міцних оковах льоґіка. Вона примушує людину пристосуватися до обставин життя і поводитися не так, якби дана особа хотіла, але так, як її приневолюють ріжні писані і неписані закони моралі, етики, законодавства. Ті кайдани дуже перешкоджають людині у повному вияві та здійснюванні своїх бажань та потреб, а такі несповнені бажання та прагнення лишають у людській душі прикрий слід. Таксамо всякі переживання, головно прикрі, витискають сильний слід на свідомости людини.

Природно, що життя людини стало б нестерпною мукою, якби такі конфлікти мучили її безупинно. Тому правдивим щастям для людини є те, що всі ті трудні до здійснення бажання, мрії, та переживання западаються глибоко в іншу сферу нашої душі, у т. зв. підсвідомість, де вони спочивають, наче забуті. Уночі, коли зникає наша свідомість, коли опадають залізні кайдани льоґіки, з теміні нашої душі виринають таємні образи, що складаються на сни. Образків до сонних мрій постачає сама найглибша сфера нашої душі — підсвідомість. З неї вони виринають, ті нездійснені прагнення, мрії, незаспокоєні інстинкти, малі, призабуті інциденти навіть з часів вчасного дитинства, — все це накопичене у підсвідомости стає матеріялом для дивних, незрозумілих снів. Коли додати до цього ще брак льоґічної контролі, яка перестає діяти у людині підчас сну, тоді ясно, які великі можливости найріжнороднїших снів-комбінацій з багатої скарбниці нашої підсвідомости.

Вплив стану тіла та сни.

Крім образів, що виринають в підсвідомости, на зміст снів має вплив також стан і будова організму людини. Ось напр. люди вже давно помітили, що коли піти спати з переповненим шлунком, тоді сняться неспокійні сни, що мучать сонну людину. Подібно, сонному, що пішов спати голодний, сняться смачні страви та гучні бенкети. Оці та багато інших прикладів вказують на те, що на появу і якість снів крім матеріялу у підсвідомости людини мають ще сильний вплив стани організму людини підчас сну. В останніх часах учені перевели багато дослідів над зовнішніми впливами на наші сни. Ось напр. прохолоджена висунена зпід покривала нога людини може причинитися до сну, в якому людина має враження зими, холоду, води і т. п. Коли положити на грудях людини у сні якийсь навіть невеликий тягар, тоді вона має враження, начеб її придушували гори, великі тягарі, душили всякі жахливі примари і т. п. В останіх часах учені звернули увагу на великий вплив гормонів, тих таємних субстанцій, що їх витворюють спеціяльні органи нашого організму і які реґулюють при помочі нервової системи всякі життєві прояви нашого організму, — на зміст снів. Звичайно відношення до себе поодиноких гормонів нашого організму є в деякій рівновазі, одначе часом буває, що один з них чи їх якась група може взяти тимчасово верх над іншими, і тоді те явище відбивається вдень не способі життя даної людини а вночі на змістах снів.

Подібно діється, коли до організму впровадити штучно більшу давку якогось гормону впорскненням. Ось так теж Гльоссов впорскнув досліджуваній людині перед сном відповідну давку гормону з підмізкової залози; досліджуваному приснилися розкішні картини краєвидів, рай, величаві веселки, приємні особи і т. п. Інакше було по впорскненні гормону з надниркової залози; під впливом цього гормону ввижалися жахливі примари і страшні переживання. Сонному здавалося, що він деревіє і не може з несамовитого жаху видати зі себе звуку. Подібно буває також зі снами, що мають еротичний зміст. Вони повстають під впливом збільшеної кількости полового гормону у крові, що побуджує мозок.

Потверджують це також обсервації відмолоджуваних ріжними методами людей, в яких появляються частіші і сильніші сни з еротичним змістом. Діється це тому, що відмолодження саме полягає на постачанні старечому організмові полового гормону або через защіплення полової (звичайно малпячої) залози, або через впорски готового гормону.

* * *

Згадані обсервації мають велике значіння також для пізнання на основі снів характеру даної людини, залежного у великій мірі від стану гормонів у даним організмі, а також можна дати лікареві цінні відомости про кількість даного гормону в організмі, його надмір чи недостачу, що відбиваються у снах. Подібно можна буде пробувати лікувати гормонами людей, що терплять на жахливі сни і надати їх снам приємніші сюжети.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

жіночі і мужеські одяги

поручає по знижених цінах

ШАПІРА вул. Личаківська 1

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Кривуха та умовий розвій.

Лікар з Гельсінґфорсу Брандер досліджував більшу кількість дітей передчасно вроджених, що находяться тепер у шкільному віці. Він звернув особливу увагу на відношення між недугою кісток у дітей т. зв. кривухою (рахітіс, англійська хвороба) і умовим недорозвоєм дітей.

Кривуха, це як відомо недуга, що полягає на розмягченні кісток у дітей, що мало перебувають на сонці, живуть у темних сутеринах, чи відживляються поживою, де є мало вітамін, зокрема вітаміни Д. Через утрату вапна у кістках дітей приходить підчас тої хороби до їх розмягчення і через те до деформації кісток та вигляду ніг чи хребта.

Кривуха виступає головно в дітей з убогих родин в зимі, коли брак сонця та свіжої поживи як молоко, масло, де є багато вітаміни Д.

Крім тої фізичної шкоди для організму дитини кривуха лишає ще свої шкідливі наслідки в умовім розвитку дитини. Згаданий дослідник уважає, що умового притуплення, що виступає у тих передчасно уроджених дітей, які перебули кривуху, не можна направити, хоча таке упослідження інтелігенції звичайно нечначне.

З другої сторони досліди виказали цікаве явище, що діти з умовим недорозвоєм лекше занедужують на кривуху. У кожному випадку автор каже, що причиною такої легкої появи кривухи і ослаблення інтелігенції в передчасно роджених дітей є їх передчасний прихід на світ, що не дав їм змоги довершити природного плодового розвитку в лоні матері, через що вони прийшли на світ з меншою відпорністю на шкідливі зверхні впливи.

Друге цікаве явище помічене Брандером, це звязок між горляними мигдаликами і нахилами у передчасно роджених дітей. Показалося, що чим більший був переріст мигдаликів, тим частіше у дітей стверджувано прояви меншого чи більшого ослаблення умових здібностей чи глупоту. Згадані досліди потверджують ще раз потребу збільшеної опіки над передчасно родженими дітьми, навіть у часі вже їх шкільного віку, бо їм загрожує більше небезпек для їх здоровля, ніж нормальним дітям.

З природи і життя.

Людина у старости.

Старість — це період життя людини, який на жаль кожного чекає. Питанням старости цікавилися фільософи та вчені віддавна. Знаний є напр. афоризм Цицерона в його 84 році: „Життя знає тільки одну дорогу, і та дорога проста. Кожна її фаза має свій характер, — слабість є прикметою дитячого віку, загонистість молодечого, повага личить дозрілому, а дозрілість старому“.

Два дослідники вигляду людського життя Шпірац і Шкот зобразили графічно кривою лінією ту повільну, але поступневу і нестримну переміну. З цього рисунку видно, що переміна матерії зачинає зменшуватися вже від дитинства, розвиток мязів осягає свій найвищий ступінь коло 30 р життя, дещо пізніше полове життя, а коло 60 р. ж. доходить до найвищого розвитку інтелектуальне життя.

Життя і зовнішні чинники.

Ті зміни у житті людини відбуваються так повільно і непомітно, що життя дає враження тяглости. Така зміна вигляду життя у людини можлива завдяки багатьом чинникам, що устійнюють дію людського орґанізму і дають змогу жити в найріжнородніших умовинах. Завдяки розвиткові культури і цивілізації людина вміє сьогодні поправляти ті зовнішні чинники, що мають вплив на хід її життя і скріплювати сили орґанізму, що боронять його перед шкідливим впливом природи. Завдяки науковим здобуткам людина вміє також лекше пристосовувати своє життя до своїх потреб. Тому теж довгота віку людини значно зросла, — як це подають нпр. американські статистики, де вік мешканців Північної Америки від 1840 р. продовжився з пересічного віку 41 літ до 60 років, себто майже на 50 прц.

Одначе без огляду на зріст культури людини і хист пристосовувати свій орґанізм до ріжних обставин і змін у свому середовищі, без огляду на розвиток усіх галузей знання — життя зі своїми здобутками і розчаруваннями залишає в орґанізмі людини глибокі сліди і змінює риси орґанізму як його цілости. Ті зміни доводять до стану старости орґанізму, з її невблаганним закінченням — смертю.

Прикмети старости.

Першою прикметою старости є зменшення досконалости чинників, що реґулюють життя людини. Старець зносить холод та спеку гірше від молодого. Доказом є тут статистика Вестерґарда, з якої видно, що відсоток старих людей, що вмирають у часі гострої зими є більший, ніж у літі. На великих висотах старець легко тратить сон і його працездатність дуже зменшена. Підчас недуги орґанізм старця невсилі витворити високої гарячки, що є оборонною реакцією проти недуги. Такі недуги як тиф, запалення легенів у старців часто проходять без гарячки. Хороби нападові (астма, виприски, мігрена, ґіхт) легко набирають хронічного характеру, бо орґанізм не може їх перемогти. Тому що мірою життєздатности орґанізму є сила з якою він опирається смерти, то згадані явища свідчать про сильне зменшення оборонности орґанізму у старости.

Сон у старости.

Одною з визначних прикмет старости є розладдя сну. Сон молодої людини є однофазовий ,себто по більш-менш 8-годиннім сні приходить 16 годин без сну. Інакше у старої людини. Глибина його сну над ранком є дуже мала, він прокидається раннім ранком, не має повного враження відпочинку і відсвіження такого, як молоді люди. Неправдивий це погляд, буцімто старі люди потребують менше сну, а їх нічний сон їм не вистачає. Через те сон старця стає дво-фразовий, — старець спить вчасі дня — пополудні і так його загальне число годин сну навіть більше ніж в молодих.

Кровоносна система.

Дальшою важною прикметою старости є зменшення гнучкости і здібности звужувати та розширювати стіни кровоносних судин, що творять густу сітку проводів, де кружляє по орґанізмі кров і доходить до найменшої навіть клітини нашого орґанізму. Вони деревіють. Головною причиною є тут т зв. склероза кровоносних судин, що повстає від складаного вапна в їх стінах і від занику їх мязів, що дають кровоносним судинам їх елястичність. Склероза кровоносних судин є причиною зменшення допливу життєздатної крови до важних для життя орґанів людини і стає причиною їх занидіння. Вона стає також причиною збільшення тиску крови, а це знову ослаблює значно серце.

Усі вище згадані переміни в орґанізмі людини є наслідком зуживання життєвої енерґії орґанізму людини, якої орґани не витримують довшої праці ніж кількадесять років, що є межею віку, призначеною покищо нам природою.

—o—

Сни та гормони.

Від непамятної давнини люди вважали і вважають сни за щось таємничого, що однак стоїть у звязку з життям даної особи. Тому від найдавніших часів люди пробували вияснити собі сни чи то самі чи при помочі всяких ворожбитів, астрольоґів і т. п. Нинішня наука також звернула увагу на ту таємну ділянку життя людини.

Таємниці сну.

Вдень на яві людина живе під впливом розуму та свідомости, які тримає у міцних оковах льоґіка. Вона примушує людину пристосуватися до обставин життя і поводитися не так, якби дана особа хотіла, але так, як її приневолюють ріжні писані і неписані закони моралі, етики, законодавства. Ті кайдани дуже перешкоджають людині у повному вияві та здійсненні своїх бажань та потреб, а такі нездійснені бажання та прагнення лишають у людській душі прикрий слід. Таксамо всякі переживання, головно прикрі, витискають сильний слід на свідомости людини.

Природно, що життя людини стало б нестерпною мукою, якби такі конфлікти мучили її безупинно. Тому правдивим щастям для людини є те, що всі ті трудні до здійснення бажання, мрії, та переживання западаються глибоко в іншу сферу нашої душі, у т. зв. підсвідомість, де вони спочивають, наче забуті. Уночі, коли зникає наша свідомість, коли опадають залізні кайдани льоґіки, з теміні нашої душі виринають таємні образи, що складаються на сни. Образків до сонних мрій постачає сама найглибша сфера нашої душі — підсвідомість. З неї вони виринають, ті нездійснені прагнення, мрії, незаспокоєні інстинкти, малі, призабуті інциденти навіть з часів вчасного дитинства, — все це накопичене у підсвідомости стає матеріялом для дивних, незрозумілих снів. Коли додати до цього ще брак льоґічної контролі, яка перестає діяти у людині підчас сну, тоді ясно, які великі можливости найріжнородніших снів-комбінацій з багатої скарбниці нашої підсвідомости.

Вплив стану тіла та сни.

Крім образів, що виринають з підсвідомости, на зміст снів має вплив також стан і будова орґанізму людини. Ось напр. люди вже давно помітили, що коли піти спати з переповненим шлунком, тоді сняться неспокійні сни, що мучать сонну людину. Подібно, сонному, що пішов спати голодний, сняться смачні страви та гучні бенкети. Оці та багато інших прикладів вказують на те, що на появу і якість снів крім матеріялу у підсвідомости людини мають ще сильний вплив стани орґанізму людини підчас сну. В останніх часах учені перевели багато дослідів над зовнішніми впливами на наші сни. Ось напр. прохолоджена висунена зпід покривала нога людини може причинитися до сну, в якому людина має враження зими, холоду, води і т. п. Коли положити на грудях людини у сні якийсь навіть невеликий тягар, тоді вона має враження, наче її придушували гори, великі тягарі, душили всякі жахливі примари і т. п. В останіх часах учені звернули увагу на великий вплив гормонів, тих таємних субстанцій, що їх витворюють спеціяльні орґани нашого орґанізму і які реґулюють при помочі нервової системи всякі життєві прояви нашого орґанізму, — на зміст снів. Звичайно відношення до себе поодиноких гормонів нашого орґанізму є в деякій рівовазі, одначе часом буває, що один з них чи їх якась ґрупа може взяти тимчасово верх над іншими, і тоді те явище відбивається вдень на способі життя даної людини а вночі на змістах снів.

Подібно діється, коли до орґанізму впровадити штучно більшу давку якогось гормону впорскненням. Ось так теж Ґльоссов впорскнув досліджуваній людині перед сном відповідну давку гормону з підмізкової залози; досліджуваному приснилися розкішні картини краєвидів, рай, величаві веселки, приємні особи і т. п. Інакше було по впорскненні гормону з надниркової залози; під впливом цього гормону ввижалися жахливі примари і страшні переживання. Сонному здавалося, що він деревіє і не може з несамовитого жаху видати зі себе звуку. Подібно буває також зі снами, що мають еротичний зміст. Вони повстають під впливом збільшеної кількости полового гормону у крові, що побуджує мозок.

Потверджують це також обсервації відмолоджуваних ріжними методами людей, в яких появляються частіші і сильніші сни з еротичним змістом. Діється це тому, що відмолодження саме полягає на постачанні старечому орґанізмові полового гормону або через защіплення полової (звичайно малпячої) залози, або через впорски готового гормону.

* * *

Згадані обсервації мають велике значіння також для пізнання на основі снів характеру даної людини, залежного у великій мірі від стану гормонів у данім орґанізмі, а також можна дати лікареві цінні відомости про кількість даного гормону в орґанізмі, його надмір чи недостачу, що відбиваються у снах. Подібно можна буде пробувати лікувати гормонами людей, що терплять на жахливі сни і надати їх снам приємніші сюжети.

ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ ОДЯГИ
поручає по знижених цінах
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Кривуха та умовий розвій.

Лікар з Гельсінґфорсу Брандер досліджував більшу кількість дітей передчасно вроджених, що находяться тепер у шкільному віці. Він звернув особливу увагу на відношення між недугою кісток у дітей т. зв. кривухою (рахітіс, анґлійська хвороба) і умовим недорозвоєм дітей.

Кривуха, це як відомо недуга, що полягає на розмягченні кісток у дітей, що мало перебувають на сонці, живуть у темних сутеринах, чи відживляються поживою, де є мало вітамін, зокрема вітаміни Д. Через утрату вапна у кістках дітей приходить підчас тої хороби до їх розмягчення і черед те до деформації кісток та вигляду ніг чи хребта.

Кривуха виступає головно в дітей з убогих родин в зимі, коли брак сонця та свіжої поживи як молоко, масло, де є багато вітаміни Д.

Крім тої фізичної шкоди для орґанізму дитини кривуха лишає ще свої шкідливі наслідки в умовім розвитку дитини. Згаданий дослідник уважає, що умового притуплення, що виступає у тих передчасно уроджених дітей, які перебули кривуху, не можна направити, хоча таке упослідження інтеліґенції звичайно незначне.

З другої сторони досліди виказали цікаве явище, що діти з умовим недорозвоєм лекше занедужують на кривуху. У кожному випадку автор каже, що причиною такої легкої появи кривухи і ослаблення інтеліґенції в передчасно роджених дітей є їх передчасний прихід на світ, що не дав їм змоги довершити природного плодового розвитку в лоні матері, через що вони прийшли на світ з меншою відпорністю на шкідливі зверхні впливи.

Друге цікаве явище помічене Брандером, це звязок між горляними мигдаликами і нахилами у передчасно роджених дітей. Показалося, що чим більший був переріст мигдаликів, тим частіше у дітей ствержувано прояви меншого чи більшого ослаблення умових здібностей чи глупоту. Згадані досліди потверджують ще раз потребу збільшеної опіки над передчасно родженими дітьми, навіть у часі вже їх шкільного віку, бо їм загрожує більше небезпек для їх здоровля, ніж нормальним дітям.

Сторінка без політики.

ВОГОНЬ ІЗ НЕБА.

Сучасна війна стоїть під знаком літака. Літаки мають деморалізувати ворога, розкидуючи міліони агітаційних летючок, які мають „розсаджувати ворога внутрі", мають брати безпосередню участь у бою піхоти, мають вести розвідку далеко на запіллю, мають лякати випадами (десантами) піхоти, скорострілів та повзів, мають бомбардувати, розсаджувати, вбивати газами, бактеріями, отрутами, стрілами чи пак вістрями, мають сипати вогонь із неба. І той вогонь буде не до вгашення, бо ніяка вода не вгасить того пекольного вогню.

Якщо давніше запалювали віхтями наповненими сіркою та смолою, то мальтанські лицарі долучили фосфор, хитрі греки нафту, що горіла на воді та наводила жах на русичів, заки ті не навчилися гасити грецький вогонь українським піском.

Але від того часу хемія йшла сильно вперед та дала кілька нових запальних засобів, хоч до гашення, крім води та піску прилучилося небагато нових засобів, які не були би дорожчі та доцільніші.

Отже хмари літаків будуть скидати ще й вогонь у формі запальних бомб. Сотні пожеж принесуть велитенські матеріяльні втрати, заабсорбують багато рук до гашення та відбудови і нечувано ослаблять боеву відпорність запілля тим самим і армії, бо вояк навіть по переможній війні не буде мати куди вернутися.

Сучасні запальні бомби наповнені як і давніше фосфором, який запалюється на повітрю самочинно. Але полумя фосфору можна легко вгасити водою та піском. У мокру погоду будуть летіти бомби наповнені металічним содом та потасом, які запалюються саме від води і водою їх вгасити не можна. Що більше, вода тільки поширює пожежу, бо оба ті метали розкладають воду та запалюють водень, який при тому витвориться. Зате можна їх гасити піском.

Малі, запальні бомби з гачками, які мають на меті зачіпати бомби на стрихах, на деревяних вязаннях, які треба знищити в першу чергу. У тих бомбах горить не тільки начинка, але горить ціла бомба! Череп віллитий з т. зв. електрону, стопу металю маґнезу з додатком манґану, глину і цинку. Таких стопів випробували цілі сотні. Всі вони мають ту прикмету, що раз запалені начинкою горять сліпучим світлом (усім нам відомі маґнезійні вогні для роблення світлин у темноті) та дають такий жар, що навіть вогке дерево почне горіти. Ті бомби висять на бальковинні і гасити їх доволі незручно. Найрадше зірвати їх гаками і вкинути до ведра з водою або до скрині з піском.

Найбільший жар, бо до 3.000° дають бомби наповнені термітом. Їх не гасить ні вода ні пісок. Для горіння, чи радше жаріння вони не потребують повітря, горять самі у собі. Твориться при тім пливке залізо, що запалює рішуче все, що тільки може горіти, перетоплює не дуже грубі залізні бляхи та шкляні шиби. Терміт — це мішанина спорошкованого глину та окису заліза. Запалена мішанина жариться безупину, розкладає воду, топить пісок, не помагає навіть сухий лід (твердий двоокис вугля). Таку бомбу слід вкинути в скриню з піском, в якій вона не спричинить ніякої шкоди.

Це все відомі запальні бомби. Комбіновані запальні бомби будуть мати ще й боеві ґази та інші отрути, які утруднять, якщо взагалі не унеможливлять зовсім гашення.

Людський ґеній не спить. Все таки маймо надію, що будівничий ґеній переможе ґенія знищення.

Фр.

Слухайте... українські... авдиції
УКРАЇНСЬКИМ БАТЕРІЙНИМ РАДІОПРИЙМАЧЕМ е-КОМП ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29
COMP

Що хто вважає щастям.

На щастя мають люди ріжні погляди. Недавно у Злучених Державах, у тому краю найріжнородніших та найориґінальніших плянів і вчинків переведи недавно анкету на подану в нагодовку тему.

Відповіди на анкету були такі оригінальні як і погляди поодиноких людей на цю справу. Одні вважали щастям домашню тишу, інші пекольний шум і галас якогось несамовитого бурхливого життя. Деякі писали, що у фабричній галі почуваються найщасливішими людьми, бо не мусять... думати.

Один з поважних промисловців написав, що найбільшим щастям для нього є його кухарка, бо вона добре варить. Одна зі славних театральних зірок відповіла, що вона тоді щаслива, коли їй не вдасться часом якийсь виступ, бо до добрих виступів усі так привикли, що навіть ніхто не звертає на них уваги. По злих виступах шпальти часописів заповнені статтями під такими „приємними" ваголовками, як „Компромітаційний виступ славної артистки", „Театральний скандал" і т. д.

Ледви, чи в нас такі статейки викликали б захоплення якоїсь акторки. Навпаки, тоді поплили б цілі ріки сліз. Тож, що край, то звичай.

Талісман, який приносить нещастя.

У давніх часах не лиш серед диких племен, але навіть і серед мешканців культурного світа поширилась була віра в ріжні фетиші й талісмани. Талісманом вважали звичайно якийсь гарний, блискучий камінець, що його власник постійно при собі носив. Талісман мав принести власникові щастя та берегти його перед лихими пригодами. Віра в талісмани й фетиші вдержалась ще й до нині, очевидно лиш серед диких і малокультурних людей. Правда, є теж і люди, що хоч зачисляють себе до культурних людей, то все таки вірять у талісмани.

Масово продають в нинішних часах талісмани лиш на африканськім ринку, бо лиш і удержався найбільший попит на талісмани.

Недавно в одній африканській місцевості мурини звœрохобилися проти купця, який торгував талісманами. Той купець-европеєць випустив на ринок талісмани під формою зеленого кота. Всі мурини буцімто запримітили, що той талісман замість щастя, приносить нещастя, при чому в кожного те нещастя інакше виглядало.

Тому, що мурини вважали продаж таких талісманів інтригою білих, створили союз, який має повести агітацію проти купування в білих талісманів. Як бачимо европейське гасло пристосоване на муринський лад.

Українська Нація відповідальна за долю інвалідів Українського Війська! Ціла Нація має обовязок відповідно забезпечити всіх українських інвалідів.

АСФАЛЬТОВЕ ДНО РІКИ.

При регуляції Місісіпі зроблено спробу забезпечити дно ріки перед вимулюванням при допомозі асфальту. Асфальтові плити виробляють на кораблі і негайно спускають їх на дно ріки. Завдяки своїй пластичности плити прилягають до дна ріки зовсім добре.

Ф.

—о—

ПАРОВА ЕЛЄКТРИЧНА ГЛАДИЛЬНЯ.

Як відомо, електричні залізка до гладження білля дуже вигідні. Але вони мають дві хиби: часто перегріваються й дорого коштують. При подешевінні електроструму остане тільки та друга хиба. Але недавно винайдено залізка, які є збірником для води, що її огрівають при допомозі електрики. Пара виходить рурочкою на переді. Як довго в залізку є вода, перегріття не може бути.

Ф.

ВЕСЕЛЕ.

У ШКОЛІ.

Учитель остерігає учнів, щоб вони не цілували звірят, бо воно небезпечне.

— Чи хто з вас може мені дати приклад

— Я, пане професоре. Моя сестра цілувала все свого песика.

— Ну і що?

— Песик здох, прошу пана!

В СУДІ.

Пані Моріцова, молода і гарна білявка, що родичі віддали за цілком простого, хоча на вигляд культурного вже жида, вносить розводову скаргу.

— Суддя підчас переслухання звертає її увагу, що така скарга властиво нічим не обоснована.

— Так, прошу пані, я бачу з ходу справи, що муж вас навіть любить.

— О, воно можливе, пане судде — відповідає пані Моріцова — такий клапцюх до всього здібний.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— Пане, каже молода жінка з обуренням до незнайомого, який в ясний день приклякнув нараз перед нею на вулиці — чи це освідчини

— О, ні — відповідає незнайомий — це тільки та проклята шкірка з помаранчі!

ПАМЯТНИК.

Пуччіні, славний композитор, був дуже дотепний. Добрий гумор не покидав його навіть у дуже прикрих хвилинах.

Одного дня його переїхало авто й зломило йому ногу. Його відвезено до шпиталю, де ногу загіпсували.

На другий день приятелі відвідали його в шпиталі.

Пуччіні став їм говорити:

— О, мої приятелі, я незвичайно гордий, що вже почали будувати мені памятник!

— Дай спокій, перестань жартувати! — відповіли приятелі.

— Ні, я цілком не жартую — і при тих словах відкрив покривало й показав їм свою ногу в ґіпсі.

НЕВЖЕ ТАК БАГАТО ВАЖИТЬ?

— Уяви собі, що я по операції сліпої кишки стратив на вазі 8 кг.

— Невже? Що ти кажеш? Я ніколи не думав, щоб сліпа кишка стільки важила!

ПРАЦЬОВИТИЙ.

— Ти ліноху — каже батько до сина — ти нічого не робиш!

— Так?! А хто нині скінчив 18 літ, як не я

НА ПОЧАТКУ БУВ СПОКІЙ...

— Татку, скажи мені, а що було перед винаходом радія?

— Що було? Був, синочку, спокій у хаті.

*

— Пополуднева година для мене наймиліша пора дня...

— Чи уладжуєш собі тоді побідню дрімку?

— О, ні, але тоді спить моя жінка.

Сторінка без політики.

ВОГОНЬ ІЗ НЕБА.

Сучасна війна стоїть під знаком літака. Літаки мають деморалізувати ворога, роскидуючи міліони агітаційних летючок, які мають „розсаджувати ворога внутрі“, мають брати безпосередню участь у бою піхоти, мають вести розвідку далеко на запіллю, мають лякати випадами (десантами) піхоти, скорострілів та повзів, мають бомбардувати, розсаджувати, вбивати газами, бактеріями, отрутами, стрілами чи пак вістрями, мають сипати вогонь із неба. І той вогонь буде не до вгашення, бо ніяка вода не вгасить того пекольного вогню.

Якщо давніше запалювали віхтями наповненими сіркою та смолою, то мальтанські лицарі долучили фосфор, хитрі греки нафту, що горіла на воді та наводила жах на русичів, заки ті не навчилися гасити грецький вогонь українським піском.

Але від того часу хемія йшла сильно вперед, та дала кілька нових запальних засобів, хоч до гашення, крім води та піску прилучилося небагато нових засобів, які не були би дорожчі та доцільніші.

Отже хмари літаків будуть скидати ще й вогонь у формі запальних бомб. Сотні пожеж принесуть велитенські матеріяльні втрати, заабсорбують багато рук до гашення та відбудови і нечувано ослаблять боєву відпорність запілля тим самим і армії, бо вояк навіть по переможній війні не буде мати куди вернутися.

Сучасні запальні бомби наповнені як і давніше фосфором, який запалюється на повітрю самочинно. Але полумя фосфору можна легко вгасити водою та піском. У мокру погоду будуть летіти бомби наповнені металічним содом та потасом, які запалюються саме від води і водою [illegible]гасити не можна. Що більше, вода тільки поширює пожежу, бо оба ті металі розкладають воду та запалюють водень, який при тому витвориться. Зате можна їх гасити піском.

Малі, запальні бомби з гачками, які мають на меті зачіпати бомби на стрихах, на деревляних вязаннях, які треба знищити в першу чергу. У тих бомбах горить не тільки начинка, але горить ціла бомба! Череп відлитий з т. зв. електрону, стопу металю маґнезу з додатком манґану, ґлину і цинку. Таких стопів випробували цілі сотні. Всі вони мають ту прикмету, що раз запалені начинкою горять сліпучим світлом (усім нам відомі маґнезійні вогні для роблення світлин у темноті) та дають такий жар, що навіть вогке дерево почне горіти. Ті бомби висять на балькуванні і ґасити їх доволі незручно. Найрадше зірвати їх гаками і вкинути до ведра з водою або до скрині з піском.

Найбільший жар, бо до 3.000° дають бомби наповнені термітом. Їх не ґасить ні вода ні пісок. Для горіння, чи радше жаріння вони не потребують повітря, горять самі у собі. Твориться при тім пливке залізо, що запалює рішуче все, що тільки може горіти, перетоплює не дуже грубі залізні бляхи та шкляні [illegible]би. Терміт — це мішанина спорошкованого ґлину та окису заліза. Запалена мішанина жариться безупину, розкладає воду, топить пісок, не помагає навіть сухий лід (твердий двоокис вугля). Таку бомбу слід вкинути в скриню з піском, в якій вона не спричинить ніякої шкоди.

Це все відомі запальні бомби. Комбіновані запальні бомби будуть мати ще й боєві ґази та інші отрути, які утруднять, якщо взагалі не унеможливлять зовсім гашення.

Людський ґеній не спить. Все таки маймо надію, що будівничий ґеній переможе ґенія знищення.

Фр.

Слухайте... українські... авдиції
УКРАЇНСЬКИМ БАТЕРІЙНИМ е-КОМП
РАДІОПРИЙМАЧЕМ ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 29
COMP

Що хто вважає щастям.

На щастя мають люди ріжні погляди. Недавно у Злучених Державах, у тому краю найріжнородніших та найоригінальніших плянів і вчинків перевели недавно анкету на подану в наголовку тему.

Відповіди на анкету були такі оригінальні як і погляди поодиноких людей на цю справу. Одні вважали щастям домашню тишу, інші пекольний шум і галас якогось несамовитого бурхливого життя. Деякі писали, що у фабричній галі почуваються найщасливішими людьми, бо не мусять... думати.

Один з поважних промисловців написав, що найбільшим щастям для нього є його кухарка, бо вона добре варить. Одна зі славних театральних зірок відповіла, що вона тоді щаслива, коли їй не вдасться часом якийсь виступ, бо [illegible] добрих виступів усі так привикли, що навіть ніхто не звертає на них уваги. По злих виступах шпальти часописів заповнені статтями під такими „приємними“ наголовками, як „Компромітаційний виступ славної артистки“, „Театральний скандал“ і т. д.

Ледви, чи в нас такі статейки викликали б захоплення якоїсь акторки. Навпаки, тоді попаили б цілі ріки сліз. Тож, що край, то звичай.

Талісман, який приносить нещастя.

У давніх часах не лиш серед диких племен, але навіть і серед мешканців культурного світа поширилась була віра в ріжні фетиші й талісмани. Талісманом вважали звичайно якийсь гарний, блискучий камінець, що його власник постійно при собі носив. Талісман мав принести власникові щастя та берегти його перед лихими пригодами. Віра в талісмани й фетиші вдержалась ще й до нині, очевидно лиш серед диких і малокультурних людей. Правда, є теж і люди, що хоч зачисляють себе до культурних людей, то все таки вірять у талісмани.

Масово продають в нинішних часах талісмани лиш на африканськім ринку, бо лиш удержався найбільший попит на талісмани.

Недавно в одній африканській місцевості мурини звоохобилися проти купця, який торгував талісманами. Той купець-европеєць випустив на ринок талісмани під формою зеленого кота. Всі мурини буцімто запримітили, що той талісман замість щастя, приносить нещастя, при чому в кожного те нещастя інакше виглядало.

Тому, що мурини вважали продаж таких талісманів інтригою білих, створили союз, який має повести агітацію проти куповання в білих талісманів. Як бачимо европейське гасло пристосоване на муринський лад.

Українська Нація відповідальна за долю інвалідів Українського Війська! Ціла Нація має обовязок відповідно забезпечити всіх українських інвалідів.

АСФАЛЬТОВЕ ДНО РІКИ.

При регуляції Місісіпі зроблено спробу забезпечити дно ріки перед вимулюванням при допомозі асфальту. Асфальтові плити виробляють на кораблі і негайно спускають їх на дно ріки. Завдяки своїй пластичности плити прилягають до дна ріки зовсім добре.

Ф.

—o—

ПАРОВА ЕЛЄКТРИЧНА ГЛАДИЛЬНЯ.

Як відомо, електричні залізка до гладження білля дуже вигідні. Але вони мають дві хиби: часто перегріваються й дорого коштують. При подешевінні електроструму остане тільки та друга хиба. Але недавно винайдено залізка, які є збірником для води, що її огрівають при допомозі електрики. Пара виходить рурочкою на переді. Як довго в залізку є вода, перегріття не може бути.

Ф.

ВЕСЕЛЕ.

У ШКОЛІ.

Учитель остерігає учнів, щоб вони не цілували звірят, бо воно небезпечне.

— Чи хто з вас може мені дати приклад.

— Я, пане професоре. Моя сестра цілувала все свого песика.

— Ну і що?

— Песик здох, прошу пана!

В СУДІ.

Пані Моріцова, молода і гарна білявка, що родичі віддали за цілком простого, хоча на вигляд культурного вже жида, вносить розводову скаргу.

— Судля підчас переслухання звертає її увагу, що така скарга властиво нічим не обоснована.

— Так, прошу пані, я бачу з ходу справи, що муж вас навіть любить.

— О, воно можливе, пане судде — відповідає пані Моріцова — такий клапцюх до всього здібний.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— Пане, каже молода жінка з обуренням до незнайомого, який в ясний день приклякнув нараз перед нею на вулиці — чи це освідчини?

— О, ні — відповідає незнайомий — це тільки та проклята шкірка з помаранчі!

ПАМЯТНИК.

Пуччіні, славний композитор, був дуже дотепний. Добрий гумор не покидав його навіть у дуже прикрих хвилинах.

Одного дня його переїхало авто й зломило йому ногу. Його відвезено до шпиталю, де ногу загіпсували.

На другий день приятелі відвідали його у шпиталі.

Пуччіні став їм говорити:

— О, мої приятелі, я незвичайно гордий, що вже почали будувати мені памятник!

— Дай спокій, перестань жартувати! — відповіли приятелі.

— Ні, я цілком не жартую — і при тих словах відкрив покривало й показав їм свою ногу в гіпсі.

НЕВЖЕ ТАК БАГАТО ВАЖИТЬ?

— Уяви собі, що я по операції сліпої кишки стратив на вазі 8 кг.

— Невже? Що ти кажеш? Я ніколи не думав, щоб сліпа кишка стільки важила!

ПРАЦЬОВИТИЙ.

— Ти лінюху — каже батько до сина — нічого не робиш!

— Так?! А хто нині скінчив 18 літ, як не я?

НА ПОЧАТКУ БУВ СПОКІЙ...

— Татку, скажи мені, а що було перед винаходом радія?

— Що було? Був, синочку, спокій у хаті.

*

— Пополуднева година для мене найкраща пора дня...

— Чи уладжуєш собі тоді пообідню дрімку?

— О, ні, але тоді спить моя жінка!

З польської преси.

До візити міністра Бека в Берхтесґадені.

Виленський „Глос Народови" з 10. ц. м. підкреслює у вступній статті („Мін. Бек у Берхтесґадені") факт значного оживлення в европейській політиці зараз після нового року, хоч „прилюдну опінію найбільше заворушила візита міністра Бека в Берхтесґадені". Одночасно „вже сама ввічливість канцлера райху супроти міністра Бека ...звернула увагу на цю візиту".

„Якщо — пише „Ґлос Народови" — вірити чоловим політичним органам Анґлії та Франції, то розмова в Берхтесґадені торкалась найширших проблем европейської політики і мала дуже приязний характер".

У хворих жінок склянка природної гіркої води Францішка Йосифа дає неохибне, і легке випорожнення, тож дуже часто впливає добродійно на схворілі органи. Спитайте Вашого лікаря.

З голосів французької преси, зокрема з інформації „Евр", виходить, що канцлер Гітлер дуже вдоволений тим, що дістав запевнення прихильности Польщі для своєї політичної орієнтації і що Польща анулювала візиту Літвінова у Варшаві. Польща нібито хоче довершити також важні рішення дотично Данціґу. На найближчій сесії Ради Ліги Націй високий комісар Ліги, що резидує в Данціґу, має заявити, що „уступає місце райховї", тобто передає Данціґ Німеччині цілковито за згодою Ліги Націй та Польщі, при чому економічні інтереси Польщі були б забезпечені.

Звичайно добре поінформований кореспондент „Журналю" в Берліні повідомляє, що стріча в Берхтесґадені має виняткову політичну вагу. Гітлер нібито заявив польському співрозмовцеві, що витягне всі висновки зі евентуального польсько - совітського наближення. Гітлер жалувався, як кажуть, на лихе трактування німецької меншини в Польщі. Польський міністр зі свого боку домагався ґарантій, що заспокоювали б Польщу щодо німецьких плянів у відношенні до справ південно-східної Европи, зокрема дотично Карпатської України. Гітлер нібито казав: Або польсько-німецька співпраця на основі січневого договору з 1934 року, або співпраця з Москвою та іншими столицями.

Заторкували в Берхтесґадені — як кажуть — також справу литовсько-німецьких взаємин і справу Клайпеди. Міністр Бек боронив, по німецьким інформаціям, дотеперішнього статуту Клайпеди, який — на його думку — міг би бути змінений тільки на основі взаїмного порозуміння зацікавлених держав, Литви, Польщі та Німеччини.

До цих закордонних коментарів треба додати заяву „Газети Польскої" про зміст розмов у Берхтесґадені: „Довідуємося — пише „Ґазета Польска — з добре поінформованих джерел, що в Берхтесґадені розглянули положення в атмосфері щирости, при чому деякі перебільшені чутки про політичні наміри Німеччини на Сході, поширювані в останньому часі всілякими чинниками, не знайшли потвердження. Оба уряди й дальше привязують вагу до сусідських взаємовідносин, і нове положення витворене наслідком чеської кризи, не повинно вплинути на нормальний розвиток цих взаємин".

Читач, навіть не дуже уважний, мусів запримітити, що стаття „Гл. Народового", яку ми вище зреферували, повна прислівників: нібито, мабуть, як кажуть та аж рябіє від інших умовних стилістичних додатків. Діється це у незвичайно важливій політичній справі, якою чейже була конференція міністра Бека з Гітлером, що по словам „Газети Польскої" відбувалася „в атмосфері щирости". Таємниця берхтесґаденської розмови між мін. Беком і Гітлером така глибока, що офіціоз німецького уряду „Фелькішер Беобахтер" потрактував цю розмову кільканацяти рядками офіціяльних, конвенціональних компліментів, без глибшого актуального змісту чи бодай натяку на теми, які були предметом конференції в Берхтесґадені.

Нідерлянди д-ра Ґлюзінського.

Співробітник варшавського тижневика „Ютро Праци" перевів розмови на тему української справи з д-ром Тадеушом Ґлюзінським і Юрієм Бравном. Перший відомий народово-радикальний публіцист і автор книжки п. н. „Українська справа", на запит: чому поляки за двацять літ своєї незалежности не знайшли спільної мови з українською меншиною — каже („Ютро Праци", ч. 1. з 8-го січня ц. р.):

„З обох сторін зроблено нечувану кількість помилок. Одна з найповажніших — це незвичайне помішання понять серед поляків та українців. Бо ця справа має два аспекти — Наддніпрянська Україна, тепер під пануванням Росії, — це територія заселена одноцілим українським елементом, підчас коли східна Малопольща — це мішана етнічно дільниця; в таких умовинах слово Україна мусить звучати інакше у Львові ніж у Києві. І тепер прошу собі уявити поляків, які ставляться до руської меншини в Малопольщі так, якби це була одноціла маса наддніпрянських українців, отже з конечности перецінюючи сили того елементу — як теж львівських українців, що дивляться на український нарід під російською займанщиною зі становища мішаних національних відносин у Східній Малопольщі, отже недоцінюючи його питомої ваги".

Останнє речення д-ра Ґлюзінського неясне. На якій підставі він твердить, що „львівські українці дивляться на український нарід на Наддніпрянщині зі становища мішаних національних відносин у Галичині" — не знаємо. І якщо це мала би бути одна з помилок з української сторони, що про них говорив д-р Ґлюзінський, то його єдиний арґумент зводиться внівець. На запит, чи не можна української проблеми звести до відповідних рям, д-р Ґлюзінський відповідає:

„Так, якби теперішні українські діячі вкінці зрозуміли, що справжня Україна знаходиться поза межами Польщі. Справа воскресення України тоді не тільки значно вияснилася б, але й посунула вперед. Але претенсії до територій у межах Річипосполитої ставлять усе в мертвій точці. Бо український рух у Східній Малопольщі з природи річи суперечний з польською державною рацією; крім цього це безглуздя, що опізнює цілу справу".

Коли українці — каже д-р Ґлюзінський — „вибирають собі Львів за столицю й осередок своїх незалежницьких дінь", то це так виглядає, якби „поляки були зачинали відбудову своєї держави від Бреславя, що справді був колись польським містом". Не будемо полемізувати з д-ром Ґлюзінським на тему цього порівнання. Ідучи послідовно за своєю думкою д-р Ґлюзінський бачить тільки одну можливість (як зрештою всі його земляки всіх політичних відламів): створення української держави над Дніпром. Але тепер і це небезпечне для Польщі, бо „теперішні українські провідники хочуть відбудувати Україну сперту не на Польщу, але на Німеччину", яка „може давати далекосяжні обіцянки на чужий рахунок". Це щось у роді Заглобових Нідерляндів — каже д-р Ґлюзінський, при чому він волів би, щоб ті „Нідерлянди" дарувала українцям Польща.

„Маймо надію що українці зрозуміють колись свою помилку і конкретно глянуть на дійсність. Тоді переконаються, що Польща розуміє свій інтерес у створенні України зі столицею в Києві і також що ми не маємо наміру нагально польонізувати Східну Малопольщу, якщо меншини, що її заселюють, виявляться льояльні супроти держави".

До цього можна довести послідовною політикою супроти українців, щоб вони, тобто українці, знали, мовляв, чого триматися. Напрямні такої політики — як каже д-р Ґлюзінський —

„зовсім прості й нескомпліковані: [illegible] щити рішуче всякі спроби [illegible] тидержавні виступи, зате-ж [illegible] регіональну культуру, [illegible] ну окремішність не так, щоб нищи[illegible] пері[illegible] перативи, але щоб зединити їх з цілістю польської господарки".

Може бути, що це „прості й нескомпліковані напрямні". Але для нас вони трохи неясні. Чи це може значить, щоб і в Галичині започаткувати політику колишнього волинського воєводи Юзевського, яку він вів у відношенні до українців?

Що писало „Діло" 50 років тему.

Пятниця, 11 січня 1889

ФРАНЦУЗЬКА „ЛІГА ПАТРІОТІВ".

„Альманах французької „Ліґи патріотів" під проводом Павла Дерулєда — появився в Парижі і між іншим містить оцих десять заповідей ліґіста: 1. Ти повинен ненавидіти Прусів і вести з ними рішучу боротьбу. 2. Ти повинен ненавидіти Бісмарка і Вільгельма. 3. Ти повинен домагатися звороту Альзації і Льотарингії. 4. Ти повинен всюди служити лізі всією душею. 5. Ти повинен правильно платити членські вкладки. 6. Ти повинен читати газету „Драпо". 7. Ти повинен почувати братню прихильність до Дерулєда. 8. Ти повинен слухати своїх провідників, як вояки свого зверхнього команданта. 9. Ти повинен любити батьківщину так сердечно, як рідну матір. 10. Ти повинен готовитися до дня великого перевороту".

В НІМЕЦЬКИХ КОЛЬОНІЯХ.

„Німцям рішуче не ведеться з їх кольоніями. На східно-африканському побережжі ще ворохобня не притихла, а вже вибухла нова ворохобня на островах Самоа, що стоять під німецьким протекторатом. Залога німецьких кораблів у тих сторонах, що має всього 400 людей, стратила в боротьбі з ворохобниками 54 людей, отже більше як осьму частину своєї сили. Ця вістка зробила в цілій Німеччині дуже пригноблива вражіння".

НА ДРІБНУ ЛЬОТЕРІЮ В АВСТРІЇ.

згідно з обчисленнями в „Статистичному Місячнику" поставлено в роках від 1819 до 1884 величезну суму 712 мілонів! У 1819-ому році поставлено на льотерію 3,600.000 зр., а в 1884-ому році вже аж 22,100.000! Такі то величезні суми пожерла дрібна льотерія понайбільше від біднішої або найбіднішої верстви людей!

Поет про політику.

У цьому самому числі „Ютра Праци" є ще й розмова з поетом Юрієм Бравном. П. Бравн вірить в історичну місію Польщі в Середній Европі і з уваги на те — на його думку — поляки не повинні резиґнувати з програми будови Наддніпрянської України,

„особливо, що українці мусять раніше чи пізніше зрозуміти, що сперті на Німеччину одночасно проти Польщі і Росії нічого не здобудуть".

На думку п. Бравна найбільшою перешкодою для польської політики в тому напрямі є подібна німецька політика.

„Німеччина — це безумовно наш суперник на терені Середньої і Східної Европи. Всі проблеми, яких не зуміємо впору розвязати, перейдуть автоматично в руки Німеччини. Так було з Чехословаччиною, так може бути з Совітською Росією, особливо, що німці розуміють значіння того, якби вони опанували Україну. Це зрештою один з головних постулятів „Майн Кампф" Гітлера"...

П. Бравн є прихильником відбудови України в межах Совітської Росії. Не тільки тому, що „там живе в одноцілій масі 85 відс. усіх українців" і не тільки тому, що українська держава буде чинником, що спинюватиме російську експанзію, але й тому, що

„незалежна українська держава стягне до своєї будови всі політично активні елементи, що вижиються сьогодні на нашому терені з великою шкодою для самої справи".

Наприкінці розмови п. Бравн дав волю своїй поетичній уяві.

„Історію повоєнної Европи — каже він — я поділив собі на чотири періоди. Період І: геґемонія Франції і системи, що її створила Ліґа Націй, період ІІ.: геґемонія Німеччини і тріюмфи національних рухів, період ІІІ.: посилювання двох чинників (тоталізму й демократії) з пересуненням точки тяготи на терен Росії (Евразії) і IV.: „період Польщі", в якому почнемо реалізувати нашу історичну місію і сягнемо по політичний примат Середньо-Східної Европи. Ми є тепер на переломі другого і третього періоду".

П. Бравн не каже, в якій формі Польща [illegible] участь в тому процесі, але він переконаний, що в тих змаганнях ослабляться Німеччина й Росія, і „тоді Польща виступить у цілій [illegible] силі на арену історії".

З польської преси.

До візити міністра Бека в Берхтесґадені.

Виленський **„Ґлос Народови"** з 10. ц. м. підкреслює у вступній статті („Мін. Бек у Берхтесгадені") факт значного оживлення в европейській політиці зараз після нового року, хоч „прилюдну опінію найбільше зворушила візита міністра Бека в Берхтесгадені". Одночасно „вже сама ввічливість канцлера райху супроти міністра Бека ...звернула увагу на цю візиту".

„Якщо — пише „Ґлос Народови" — вірити чоловим політичним органам Анґлії та Франції, то розмова в Берхтесгадені торкалась найширших проблем европейської політики і мала дуже приязний характер".

У хворих жінок склянка природної гіркої води **Францішка Йосифа** дає неохибне і легке випорожнення, тож дуже часто впливає добродійно на охворілі органи. Спитайте Вашого лікаря.

З голосів французької преси, зокрема з інформації „Евр", виходить, що канцлер Гітлер дуже вдоволений тим, що дістав запевнення прихильности Польщі для своєї політичної орієнтації і що Польща анулювала візиту Літвінова у Варшаві. Польща нібито хоче довершити також важні рішення дотично Данціґу. На найближчій сесії Ради Ліґи Націй високий комісар Ліґи, що резидує в Данціґу, має заявити, що „уступає місце райхові", тобто передає Данціґ Німеччині цілковито за згодою Ліґи Націй та Польщі, при чому економічні інтереси Польщі були б забезпечені.

Звичайно добре поінформований кореспондент „Журналю" в Берліні повідомляє, що стріча в Берхстесґадені має виняткову політичну вагу. Гітлер нібито заявив польському співрозмовцеві, що витягне всі висновки з евентуального польсько - совітського наближення. Гітлер жалувався, як кажуть, на лихе трактування німецької меншини в Польщі. Польський міністр зі свого боку домагався гарантій, що заспокоювали б Польщу щодо німецьких плянів у відношенні до справ південно-східної Европи, зокрема дотично Карпатської України. Гітлер нібито казав: Або польсько-німецька співпраця на основі січневого договору з 1934 року, або співпраця з Москвою та іншими столицями.

Заторкували в Берхтесґадені — як кажуть — також справу литовсько-німецьких взаємин і справу Клайпеди. Міністр Бек боронив, по німецьким інформаціям, дотеперішнього статуту Клайпеди, який — на його думку — міг би бути змінений тільки на основі взаїмного порозуміння зацікавлених держав, Литви, Польщі та Німеччини.

До цих закордонних коментарів треба додати заяву „Ґазети Польскої" про зміст розмов у Берхтесґадені: „Довідуємося — пише „Ґазета Польска — з добре поінформованих джерел, що в Берхтесґадені розглянули положення в атмосфері щирости, при чому деякі перебільшені чутки про політичні наміри Німеччини на Сході, поширювані в останньому часі всілякими чинниками, не знайшли потвердження. Оба уряди й дальше привязують вагу до сусідських взаємовідносин, і нове положення витворене наслідком чеської кризи, не повинно вплинути на нормальний розвиток цих взаємин".

Читач, навіть не дуже уважний, мусів запримітити, що стаття „Гл. Народового", яку ми вище зреферували, повна прислівників: нібито, мабуть, як кажуть та аж рябіє від інших умовних стилістичних додатків. Діється це у незвичайно важливій політичній справі, якою чейже була конференція міністра Бека з Гітлером, що по словам „Ґазети Польскої" відбувалася „в атмосфері щирости". Таємниця берхтесґаденської розмови між мін. Беком і Гітлером така глибока, що офіціоз німецького уряду „Фелькішер Беобахтер" потрактував цю розмову кільканапяти рядками офіціяльних, конвенціональних компліментів, без глибшого актуального змісту чи бодай натяку на теми, які були предметом конференції в Берхтесґадені.

Що писало „Діло" 50 років тему.

Пятниця, 11 січня 1889

ФРАНЦУЗЬКА „ЛІҐА ПАТРІОТІВ".

„Альманах французької „Ліґи патріотів" під проводом Павла Дерулєда — появився в Парижі і між іншим містить оцих десять заповідей ліґіста: 1. Ти повинен ненавидіти Пруси і вести з ними рішучу боротьбу. 2. Ти повинен ненавидіти Бісмарка і Вільгельма. 3. Ти повинен домагатися звороту Альзаціі і Льотаринґії. 4. Ти повинен всюди служити лізі всією душею. 5. Ти повинен правильно платити членські вкладки. 6. Ти повинен читати газету „Драпо". 7. Ти повинен почувати братню прихильність до Дерулєда. 8. Ти повинен слухати своїх провідників, як вояки свого зверхнього команданта. 9. Ти повинен любити батьківщину так сердечно, як рідну матір. 10. Ти повинен готовитися до дня великого перевороту".

В НІМЕЦЬКИХ КОЛЬОНІЯХ.

„Німцям рішуче не ведеться з їх кольоніями. На східно-африканському побережжі ще ворохобня не притихла, а вже вибухла нова ворохобня на островах Самоа, що стоять під німецьким протекторатом. Залога німецьких кораблів у тих сторонах, що має всього 400 людей, стратила в боротьбі з ворохобниками 54 людей, отже більше як осьму частину своєї сили. Ця вістка зробила в цілій Німеччині дуже пригнобливе враження".

НА ДРІБНУ ЛЬОТЕРІЮ В АВСТРІЇ.

згідно з обчисленнями в „Статистичному Місячнику" поставлено в роках від 1819 до 1884 величезну суму 712 міліонів! У 1819-ому році поставлено на льотерію 3,600.000 зр., а в 1884-ому році вже аж 22,100.000! Такі то величезні суми пожерла дрібна льотерія понайбільше від біднішої або найбіднішої верстви людей!

Нідерлянди д-ра Ґлюзінського.

Співробітник варшавського тижневика **„Ютро Праци"** перевів розмови на тему української справи з д-ром Тадеушом Ґлюзінським і Юрієм Бравном. Перший відомий народово-радикальний публіцист і автор книжки п. н. „Українська справа", на запит: чому поляки за двацять літ своєї незалежности не знайшли спільної мови з українською меншиною — каже („Ютро Праци", ч. 1. з 8-го січня ц. р.):

„З обох сторін зроблено нечувану кількість помилок. Одна з найповажніших — це незвичайне помішання понять серед поляків та українців. Бо ця справа має два аспекти — Наддніпрянська Україна, тепер під пануванням Росії, — це територія заселена одноцілим українським елементом, підчас коли східна Малопольща — це мішана етнічно дільниця; в таких умовинах слово Україна мусить звучати інакше у Львові ніж у Києві. І тепер прошу собі уявити поляків, які ставляться до руської меншини в Малопольщі так, якби це була одноціла маса наддніпрянських українців, отже з конечности переціняючи сили того елементу — як теж львівських українців, що дивляться на український нарід під російською займанщиною зі становища мішаних національних відносин у Східній Малопольщі, отже недоцінюючи його питомої ваги".

Останнє речення д-ра Ґлюзінського неясне. На якій підставі він твердить, що „львівські українці дивляться на український нарід на Наддніпрянщині зі становища мішаних національних відносин у Галичині" — не знаємо. І якщо це мала би бути одна з помилок з української сторони, що про них говорив д-р Ґлюзінський, то його єдиний арґумент зводиться ... На запит, чи не можна української проблеми звести до відповідних рям, д-р Ґлюзінський відповідає:

„Так, якби теперішні українські діячі зрозуміли, що справжня Україна знаходиться поза межами Польщі. Справа воскресення України тоді не тільки значно вияснилася б, але й посунула вперед. Але претенсії до територій у межах Річипосполитої ставлять усе в мертвій точці. Бо український рух у Східній Малопольщі з природи речи суперечний з польською державною рацією; крім цього це безглуздя, що опізнює цілу справу".

Коли українці — каже д-р Ґлюзінський — „вибирають собі Львів за столицю й осередок своїх незалежницьких діянь", то це так виглядає, якби „поляки були зачинали відбудову своєї держави від Бреслява, що справді був колись польським містом". Не будемо полемізувати з д-ром Ґлюзінським на тему цього порівнання. Ідучи послідовно за своєю думкою др Ґлюзінський бачить тільки одну можливість (як зрештою всі його земляки всіх політичних відламів): створення української держави над Дніпром. Але тепер і це небезпечне для Польщі, бо „теперішні українські провідники хочуть відбудувати Україну сперту не на Польщу, але на Німеччину", яка „може давати далекосяжні обіцянки на чужий рахунок". Це щось у роді Заґлобових Нідерляндів — каже д-р Ґлюзінський, при чому він волів би, щоб ті „Нідерлянди" дарувала українцям Польща.

„Маймо надію що українці зрозуміють колись свою помилку і конкретно ґлянуть на дійсність. Тоді переконаються, що Польща розуміє свій інтерес у створенні України зі столицею в Києві і також що ми не маємо наміру нагально польонізувати Східну Малопольщу, якщо меншини, що її заселюють, виявляться льояльні супроти держави".

До цього можна довести послідовною політикою супроти українців, щоб вони, тобто українці, знали, мовляв, чого триматися. Напрямні такої політики — як каже д-р Ґлюзінський —

„зовсім прості й нескомплікован[illegible] щити рішуче всякі спроби [illegible] тидержавні виступи, зате-ж [illegible] реґіональну культуру, скасувати [illegible] ну окремішність не так, щоб нищити [illegible] перативи, але щоб зединити їх з цілістю польської господарки".

Може бути, що це „прості й нескомпліковані напрямні". Але для нас вони трохи неясні. Чи це може значить, щоб і в Галичині започаткувати політику колишнього волинського воєводи Юзевського, яку він вів у відношенні до українців?

Поет про політику.

У цьому самому числі **„Ютра Праци"** є ще й розмова з поетом Юрієм Бравном. П. Бравн вірить в історичну місію Польщі в Середній Европі і з уваги на те — на його думку — поляки не повинні резиґнувати з програми будови Наддніпрянської України,

„особливо, що українці мусять раніше чи пізніше зрозуміти, що сперті на Німеччину одночасно проти Польщі і Росії нічого не здобудуть".

На думку п. Бравна найбільшою перешкодою для польської політики в тому напрямі є подібна німецька політика.

„Німеччина — це безумовно наш суперник на терені Середньої і Східної Европи. Всі проблеми, яких не зуміємо впору розвязати, перейдуть автоматично в руки Німеччини. Так було з Чехословаччиною, так може бути з Совітською Росією, особливо, що німці розуміють значіння того, якби вони опанували Україну. Це зрештою один з головних постулятів „Майн Кампф" Гітлера"...

П. Бравн є прихильником відбудови України в межах Совітської Росії. Не тільки тому, що „там живе в одноцілій масі 85 відс. усіх українців" і не тільки тому, що українська держава буде чинником, що спинюватиме російську експанзію, але й тому, що

„незалежна українська держава стягне до своєї будови всі політично активні елементи, що виживаються сьогодні на нашому терені з великою шкодою для самої справи".

Наприкінці розмови п. Бравн дав волю своїй поетичній уяві.

„Історію повоєнної Европи — каже він — я поділив собі на чотири періоди. Період І: геґемонія Франції і системи, що її створила Ліґа Націй, період II.: геґемонія Німеччини і тріюмфи національних рухів, період III.: посилювання двох чинників (тоталізму й демократії) з пересуненням точки тяготи на терен Росії (Евразії) і IV.: „період Польщі", в якому почнемо реалізувати нашу історичну місію і сягнемо по політичний примат Середньо-Східної Европи. Ми є тепер на переломі другого і третього періоду".

П. Бравн не каже, в якій формі Польща [illegible] участь в тому процесі, але він переконаний, що в тих змаганнях ослабляться Німеччина й Росія, і „тоді Польща виступить у цілій своїй силі на арену історії".

На сезон 1938-9
Модні солідні і дешеві
Жіночі і мужеські матеріяли
купуємо в українській блаватні
„МАНУФАКТУРА"
вл. В. Козак і М. Ковалів
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Здоровий обяв.

Крім постійних місячних датків зложили на Рідну Школу самочинно з нагоди Христового Різдва ВП. в золотих: Іван Галущинський, голова ГШ, 60; д-р М. Коновалець, секретар РШ, 50; проф. В. Гусак, член Головної Управи РШ, 50; м-р Р. Кришталський, член Головної Управи РШ, 50; проф. В. Кузьмович, член Головної Управи РШ, 100; д-р Ю. Кордюк, член Головної Управи РШ, 50; дир. І Филипович, член Контр. Ком. РШ, 50; Центробанк 350; Дністер 250; Центросоюз 200; Маслосоюз 150; Ревізійний Союз Українських Кооператив 100; Промисловий Банк 100; Суспільний Промисл 100; фабрика пасти „Елеґант" 100; Народня Торговля 100; Рій 100; д-р Дмитро Левицький 50; УНДО й Українська Парл. Репрезентація 50; фірма Іван Калитяк 50. — Разом 2.110 зол.

(Продовження буде).

Нові костели і „Доми людове"

У ЗБОРІВЩИНІ.

„Всхуд" повідомляє:

Недавно відбулось у Зборівщині посвячення двох „косцюлків": у Ренові і Забиві та „домів людових": у Гукалівцях і Прешівцях. Великий костел будують у Ярчівцях і „косцюлки" в Сереті, Ратищах, Чистопадах, Кудинівцях, Коновиці і Годові. „Доми людове" будують у Гаях Розтоцьких, Клинівцях, Пустоголовах і Білокерниці. В цьому році плянують будови „домів людових" у Залізцях, Поморянах та Олієві і „косцюлки" в Олієві та Гукалівцях. У вересні 1938 р. повстала нова римо-католицька парохія в Заруді, а в найближчому часі створять нові парохії в Ярославичах і Білоголовах. Незалежно від того багато громад подарувало громадські ґрунти під будову каплиць, костелів і „домів людових". З парцеляції в Заруді, маєтку Гальчина Долішна й Озірної, виділено площі під будови каплиць, костелів, шкіл і „домів людових".

(„Всхуд").

КІР
ЛЬВІВ, Уейського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

СОВІТСЬКІ ЛІТАКИ НАД ПІВНІЧНОЮ ФІНЛЯНДІЄЮ.

Над Ліпагамері, на північному кінці Фінляндії, появилась на невеликій висоті совітська летунська ескадра. Вона не звертала уваги на знаки фінської граничної сторожі і завернулася щойно, коли фіни почали стріляти.

СКЛАД НОВОЇ КЛАЙПЕДСЬКОЇ ДИРЕКТОРІЇ.

Як подає АТЕ, до проектованої нової директорії Клайпеди увійшов би як голова дир. Бертуляйт, як члени: Бальтпюс, Цігальда, Моніс і Бетер. Це був би тимчасовий склад, бо не всі ці кандидати є націонал-соціялістами.

НІМЕЦЬКА СТОРОЖА БЕЗПЕКИ.

Як подає „Мемелер Дампфбот", на приказ д-раНоймана утворено в Клайпеді відділи безпеки, яких завданням буде наглядати над поширенням націонал - соціялістичного світогляду у клайпедському краю. В найближчому часі повстануть такі відділи безпеки також в інших двох повітах клайпедського краю. Вони зорганізовані подібно як „гітлерівські „Шуцштафельн".

Кожна українська особа й кожна українська установа має змогу самочинно переслати дар на коляду Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46, у місяці січні і це зробить.

Система невільництва в СССР зміцнюється.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ РОБІТНИКІВ У СОВІТАХ.

ЛЕНІНГРАД. У пятницю та суботу дійшло у ленінградських фабриках до великих робітничих заворушень. Причиною виступу робітників був факт, що фабричні каси пораз перший відтягнули робітникам всілякі суми за спізнення, або за те, що вони не виконали в означенім речинці довіреної роботи. Ці потручення управи фабрик робили на підставі нового статуту праці, який заводить також т. зв. книжечки праці. На цім тлі вибухнули у фабриках „Большевик", „Скороход" ім. Кірова та інших заворушення. З уваги на грізну поставу робітників покликано міліцію, а коли вона не змогла привернути спокій, прикликано кілька частин ГПУ, які перевели масові арештування. По офіц. даним замкнено в пятницю та суботу 437 робітників у вязницях Ленінграду.

МОСКВА. У фабриці Калініна в Москві ... илось учора до роботи 1500 робітників. Со... ський уряд потрактував цей факт як вияв ... ту нових декретів про працю робітникам. ... сове усування робітників на основі нових ... тів викликує замішання у совітським ... Генеральний прокуратор Вишинський ... вий розпорядок, щоб потягати до карної ... відальности як злочинців усіх директорів ... рик, що всупереч останнім декретам не ... ють робітників, які спізнюються до праці. ... докладно контролювати працю робітників ... рено окрему кадру урядовців, обовязком ... справджування часу праці кожного робіт... Таких контрольорів у самій Москві понад 15...

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розв...

НОВИНКИ.

Четвер

12 СІЧЕНЬ

Ст. ст. 30. грудня 1938.
Анісі і Теодори.
Лат. Св. Діва.
Сонце: схід — 7.20, захід — 15.45.
Місяць: схід — 0.05, захід — 10.50.
Остання чверть місяця в год. 12.10

Завтра: 13. січня. Пятниця.
Ст. ст. 31. грудня 1938.
Меланії преп.
Лат. Іларія.
Сонце: схід — 7.19, захід — 15.46.
Місяць: схід — 1.16, захід — 11.27.

— **Косметичний Кабінет „DISTINCTION" перенесений на вул. Сикстуську ч. 14, І. пов.** Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. 3058 7—10

— **Маланчин Вечір" у Клюбі „Молодої Громади"** в пятницю 13. ц. м. Початок в год. 9. увечір. Гостей треба обовязково зголосити найпізніше день раніше в Управі Клюбу. 146

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (6) число „Діла" підпало конфіскаті за комунікати про збройний інцидент між Карпатською Україною та Мадярщиною і за 10 рядків зі вступу фейлетону д-ра Юлія Олесницького п. н. „Митрополит Шептицький і Закарпаття". Поліція забрала матриці сконфіскованих сторінок, тому треба було робити їх наново і заповняти новим матеріялом сконфісковані місця. Через те число вийшло з великим опізненням.

— **Фортепіяновий ресіталь д-р Степанії Туркевич,** яка відіграє власної композиції: варіяції на українські теми і скерцо, відбудеться в пятницю 13. ц. м. в год. 14.10 у львівському радіо.

— **Українські заточенці,** хоч самі проживають у доволі прикрих матеріяльних відносинах, не забувають про потреби українських центральних установ у краю. Найкращим доказом патріотичної настанови наших заточенців може послужити жертвенність українського громадянства м. Лодзі, яке в місяці грудні мин. року переслало через полк. Івана Нагнибіду 102.10 зол. на допомогу для інвалідів Української Армії. ВШан. Жертводавцям за цю щедру жертву складає щиру подяку УКТОДІ.

— **Сьогочасне й минуле,** вістник українознавства, це назва нового наукового журналу-місячника, що його буде видавати в новому році в обемі 6—8 аркушів друку Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові за редакцією д-ра Івана Раковського. Перший зшиток уже складається. Журнал, хоч і науковий, обговорюватиме всі справи, що торкаються життя українського народу, загальнодоступним способом. Адреса Редакції: Львів, вул. Чарнецького ч. 26.

— **З Т-ва „Учительська Громада".** Загальні Збори Т-ва відбулися 2. січня н. р. З важніщих справ вирішено: 1) поглибити діяльність Т-ва у професійному напрямі; 2) розбудувати допомоговий фонд; забезпечити посмертний фонд; 3) упорядкувати фонд будови домівки; зорганізувати видавничий фонд та подбати про видання українських підручників для наших гімназій і ліцеїв. Ця остання справа була ще предметом нарад конференції українистів, на якій виголошено реферати на тему програми й підручників для української мови у середніх школах всіх типів. Реферати появляться в найближчому числі „Української Школи". До Головної Ради Т-ва увійшли: Радзикевич В. — голова; члени: о. Кри... лош. Юліян Дзерович, Винар Іван, Войце... ський Микола, д-р Грицак Евген, Кордуба П... тро, Микетей Григор, д-р Терлецький Мар... Турчин Лука, заст. членів: д-р Витанович І... Зелений Зенон, Каменецький Юліян, Лятти... ко Надія, Любинецька Фалина, Проф. Ко... Ростковнч Михайло, Сітницький Іван, д-р ... гельський Роман, заст.: д-р Соневицький М... хайло і д-р Лев Василь. Мировий Суд: д-р ... лянський Юрко, д-р Копач Іван, Павлюс ... Мельник Микола і д-р Пеленський Є. Ю. Заг... не Зібрання Краєвої Секції учителів прив. ... їнських середніх шкіл відбудеться 1. лютого ... р. день перед Зїздом Рідної Школи.

— **Делеґати кураторії до іспитів челядн...** Кураторія шкільної округи у Львові призна... ла до іспитових комісій челядників на тер... станиславівської ремісничої палати таких де... ґатів: у Бурштині — інж. П. Сарнавського; ... Калуші — Яна Ситніка, управителя фах... школи: у Коломиї — інж. Станислава Кл... шевського, директора промислово - держ... школи; в Миколаєві — Теодора Вайду, у... вителя фахової школи; в Надвірній — Йо... фа Желізка; в Роздолі — Станислава Не... управителя фахової школи; у Станиславові — Йосифа Млотковського, учителя столяр... державної гімназії; у Сколім — Валеріяна ... будзького, учителя фахової школи; у Стр... — Якова Ґарбацького, управителя фах... школи і в Жидачеві — Людвика Завадс... управителя фахової школи.

— **Ревізія в редакції білоруського часоп...** Виленський „Глос Народови" з 10. ц. м. ... домляє: „З доручення влади переведено ... в мешканні та редакції білоруського літер... ного часопису „Калосся" довшу ревізію. У ... ку редактора м-ра Івана Шутовича найдено ... респонденцію та статті, що їх представники ... ди забрали.

ҐРИПА? ?

ТАБЛЕТКИ
ASPIRIN

— **Порадня психічної гігієни у Станисл...** Заходом інституту психічної гігієни у Ва... повстає у Станиславові порадня психічної ... ни при міськім осередку здоровля. Кер... психічної поради у Станиславові буде ... евідський лікарський інспектор д-р Д. До... ський.

— **Україніка.** Віденський тижневик ... Рундшав" помістив довшу статтю про К... ську Україну п.н. „Новий політичний тер... ропі" автора Ернста Шуберта. Автор, ... обізнаний з відносинами в Карпатській ... ні, обговорює у згаданій статті господ... культурні і національні справи.

— **5.000 божевільних у стайнях на Вол...** На Волині нема шпиталю для умово всл... ких є аж 5.000, з того 2.000 небезпечних ... кружения. Цих нещасливих людей — ... польська преса — тримають здебільша ... них і шпихлірах, замкнених ланцюгами.

— **Смерть трьох польських студентів.** ... рах у Закопанім лявіна присипала ... ських студентів, між ними 22-літнього ...

рембу, сина відомого архітекта Заремби, доньку якого вбила Горґонова. Родину Заремби переслідує „фатум", бо по самогубстві жінки Заремби та вбивстві його доньки, смерть сина це вже третя жертва в родині інж. Заремби.

— Хто виграв на льотерії. В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: Стала денна вигра 5.000 зол. на ч. 97858. 15.000 зол. на ч. 22106. 10.000 зол. на ч. 5477 7924. 5.000 зол. на ч. 16284 18093 57210. 2.000 зол. на ч. 13083 23301 33372 34107 37722 44253 48345 48717 53941 75044 87924 98057 104948 121537 122333 134331. 1.000 зол. на ч. 694 6610 9000 17318 18661 19818 22128 30320 32099 37755 36099 40711 51700 60731 65467 69469 70030 70908 78988 80323 90483 93365 98341 107372 115280 117772 134888 134992 144700 146121 152301.

— Смерть А. Пімонова. У Вильні помер у суботу 7. ц. м. А. Пімонов, б. сенатор і російський діяч. Похорон відбувся у вівторок 10. ц. м.

— Сензаційне вбивство у Москві. До помешкання 42-літнього інж. Степана Яковського в Москві — пише анґлійська преса — влізли через вікно невідомі особи і застрілили інжиніра. Опісля розбили його бюрко, з якого забрали пляни найновішого бомбовика та пляни мисливського літака, що його випробувала вже совітська армія і втікли. Здогадуються, що пляни викрали члени шпигунської ватаги, за якими енерґійно шукає Ґ. П. У. Ходом слідства дуже цікавиться сам Сталін.

— Злющі пси заборонені. Загально відома анґлійська поліція („Скотленд Ярд") послуговалась здавен-давна злющими псами, які в погоні за злочинцями кидались на них і важко їх нераз калічили. Проти цієї середневічної методи гостро виступала нераз анґлійська опінія і вкінці досягла свого. На основі розпорядку міністерства внутрішніх справ анґлійська поліція не зможе вживати підчас погоні за злочинцями злющих псів, лише стежних псів, що поліціянтів вестимуть слідами злочинців.

— Смерть на очах маси народу. Відомий американський летун Рональд Гарісон хотів побити рекорд зручности у скоці з легкопадом і тому рішив кинутись з вершка найвищого хмародера в Ню-Йорку на вулицю. Поліція заборонила йому цю дійсно небезпечну демонстрацію Всеж таки Гарісон в означеним дні вийшов на дах будинку і з висоти 300 м. кинувся з замкненим легкопадом у долину потягнувши одночасно за ручку, щоб легкопад розвинувся. На жаль, легкопад не отворився і летун, який скакав кілька разів з висоти 8.000 м., розбився об стіну протилежного будинку. Трагічна смерть смілого летуна викликала великий жаль між публикою.

— Ріжні вісти. Американський ґен. Першінґ кінчить писати свою автобіографію. Фільмові т-ва ведуть переговори з б. американським начальним вождом у справі інсценізації його автобіографії. Ролю ґен. Першінґа грав би відомий артист Г. Купер. — Радіовисильня в Ляйпціґу передала дует, якого один учасник був у Відні, другий у Ляйпціґу. — Шведський уряд рішив збудувати два нові воєнні кораблі, містоми 7 до 8.000 тон. — Портуґалія рішила збудувати три підводні човни. — У Брюсель помер відомий бельґійський фільольоґ Стірнет. — Фон Папен виїде до Стокгольму з відчитом. — Словацький уряд випускає серію поштових марок з портретом покійного о. Глінки. — В Альжирі зкінчив самогубством еспанський віцеконсуль Гірадо. Причина самогубства невідома. — Поліція в Будапешті арештувала 38 банкирів і власників банкових контор, майже самих жидів, за перепачкування великих грошевих сум за кордон. — Китайські бандити схопили недалеко гробниці династії Мінґів у Пекіні італійця Полетія, росіянку і трьох китайських службовиків домагаючись за них окупу у квоті 30 тисяч долярів.

— Гірка вода синтетична виробу фабр. **„ЗДОРОВЛЯ"** дешева, знаменито прочищує шлунок. **Жадайте в аптиках.**
8064 —50

Прилюдна збірка на Рідну Школу від 6. до 22. січня ц. р. недозволена. Одначе це не перешкоджає самочинно переслати дар на коляду Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46.

‡ Посмертні згадки.

Дня 6. I. 1939 помер в Нор. Менніц о. Мирослав Юрій Черкавський парох с. Дахнова пережиши 63 р. Покійний був членом усіх культурно - освітних і господарських товариств і великим прихильником рідної преси та видавництв.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Буйда на ресорах.

На жаль, не маємо (може й маємо, а я не знаю!) відповідного вислову на більшого калібру нісенітницю, яку хтось хоче вмовити в нас. Тому беру вислів польський, який дуже добре віддає те, що хочу нижче сказати.

Ми мали вже час і нагоду привикнути до всяких буйд на ресорах і без ресорів, так, що яканебудь нова буйда нас ні трішки не хвилює. Призвичаїла нас до цього польська преса, що з малими винятками їздить по нашім подвірю буйдами на ресорах. Недавно заїхала такою буйдою, взявши за пасажира життєпис прем'єра Карпатської України о. Волошина. Казала йому в тім життєписі ходити до гімназії в Сяноці, зривати червоно-білу кокардку з якогось патріотичного курсора, посилала його до духовної семинарії у Львові, змобілізувала на світову війну і приділила на духівника до „Січовників". Дуже жалую, що я був тоді хорий і не міг у цій справі додати дечого від себе. Не буду твердити, чи поголоски про участь о. Волошина в нападі на почту в Городку, в орґанізуванні диверзійних ватаг у Совітах та в підпалі стирт є правдиві. Зате знаю позитивно, що підчас боїв у Львові вдарив одного молодого чоловіка довбнею по голові так сильно, що він щойно за двацять років пізніше написав згаданий життєпис о. Волошина.

Прогавив я цю справу. Пропало. Не буду вертатися до неї, бо й непотрібно. Адже кожного майже дня заїзджає нова буйда і можна її описувати скільки душа запрагне... очевидно в границях, дозволених законами і новелями до них.

Випробуваний наш приятель і небуденний знавець українських справ „І. К Ц.", викотив нову буйду. Буйда називається „Похуд невольнікуф под штандарем визволеня", а запряжена вона в одного незнайомця, що скривається під псевдонімом „Сар".

Чого той господин не заладував у цю буйду! І кілька Україн, і „траґічни окрес вальк польсько-руских" і Фридриха Вішателя (про Загурського не згадує!), і „Кіюф на кулках", і Батька Махна, і Запорожців. А все те як рублем притиснене адютантом отамана Петлюри, бувшим старшиною УГА.

„Не знаємо, чого хочемо? Галичани бються з „закордонцями", петлюрівці зі скоропадчиками, запорожці билися з нами і з ними".

Так казав той пан адютант панові Сарові в Проскурові, в 1919 р, на двірці, підчас відвороту перед большевиками.

А знаючи українофільство Сара шепнув йому на вухо про польсько-українську війну:

„З тобою можу бути щирий. Тієї війни ніхто не хотів, поза кількома політикерами. То не була війна за Україну, але війна за чужі інтереси і чужі справи".

І ще багато нашептав адютант на вухо пану Сарові, але мені здається, що те вухо було від чобота.

Бо якжеж!? Чоловік, що цілу війну в Галичині загнав у кошару чужих інтересів, що заявив на кінці: „Дорога наша до ліпшого життя веде тільки до Польщі" — виїхав потім до... Чехословаччини, а ще потім до Німеччини, до Канади і ще Бог знає де. Замість заїхати в Галичину і працювати явно-славно в дусі своїх історичних слів, він чогось блукає як Агасфер по цілому світі і хто зна, чи вже нарешті вернувся він Краків до Галичини, чи ще далі чорно білує на еміґрації!

Бо те, що він на хвилину завитав до нас у буйді на ресорах — цього не можна брати за поворот! Звичайна гостина і то — інкоґніто...

Галактіон Чіпка.

„ЛОТОС", Львів, Сикстуська 21.

Українська дебата в польському соймі.

Варшава. В буджетовій комісії сойму при обговоренні буджету ради міністрів забрав голос посол УПР. В. **Целевич**, який виголосив велику промову про сучасне положення й домагання українського народу в Польщі. Ця промова викликала заяви польських послів Вагнера та Рженчиковського з Озону. Після цього забрав знову голос посол Целевич, а після нього волинський український посол **Скрипник**. Таким чином перше засідання буджетової комісії польського сойму розвернулось у широку дебату над українською справою.

Православний собор в Луцьку предметом ревіндикації.

В польській пресі появилось повідомлення, що союзи польських учасників війни на Волині вручили волинському воєводі меморіял, в якому домагаються, щоби влада передала католикам будівлю православного собора міста Луцька і щоб вона веліла розібрати православну каплицю, яка находиться у Луцьку недалеко будинку окружного суду. Своє домагання щодо передачі собору католикам названі союзи обосновують арґументом, що будівля собору була в роках 1750—1863 власністю католицької церкви, а домагання розібрати каплицю підтримують арґументом естетики („зовнішний вигляд каплиці шкодить перспективі міста") і католицькими почуваннями в такім розумінні, що каплицю збудовано колись для зображування „перемоги православія над католицтвом". Православне населення Волині всетаки надіється, що адміністративна влада не забере православним їхніх святинь.

„Народний Дім" у Косові згорів.

СТАНИСЛАВІВ. З неустійнених досі причин вибухла пожежа в „Народньому Домі" в Косові, який є власністю „Рідної Школи". Дім згорів до тла разом з цілим уладженням і великою бібліотекою. Школа виносить коло 25.000 золотих. Будівля була забезпечена на суму 27.000 в Товаристві Обезпечень „Дністер". Про випадок повідомлено прокуратора в Коломиї.

Вовки на Карпатській Україні.

УЖГОРОД. На Карпатській Україні появились вовки, що їх гостра зима вигнала з лісів. Найбільші стада вовків завважили в Мармарощині. Одно з таких стад напало було на село Брустури. Селяни вбили 14 вовків, при чому одна особа втратила життя, а три має поважні рани.

З судової салі.

ВЕЛИКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

Перед трибуналом окружного суду у Львові почалась у вівторок 10. ц. м. розправа проти Г. Кота і 37-ох товаришів за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 к. к. (приналежність до К. П. З. У.). На лаві підсудних засіло 36-ох українців з Жовкінщини і Равщини та двох жидів. Підсудні частинно признаються до вини. Присуду слід сподіватися в суботу 14. ц. м.

ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ У ЗАЛІЗНИЧІЙ ДИРЕКЦІЇ У ЛЬВОВІ.

Перед трибуналом окружного суду у Львові начався у вівторок 10. ц. м. сензаційний процес залізничих урядовців Казимира Ментуса, Фердинанда Фіхмана, Йосифа Йозефберґера, Яна Баха, Максиміліяна Уріха та інж. Редліха за постійне окрадання каси залізничої дирекції. Підсудні змовлялись зі собою і підробляли рахунки, на які побрали в залізничій дирекції кільканацять тисяч золотих.

Сензаційний процес потреває 8 днів. Підсудних обвинувачує вже прок. Мінасович.

рембу, сина відомого архітекта Заремби, доньку якого вбила Горгонова. Родину Заремби переслідує „фатум“, бо по самогубстві жінки Заремби та вбивстві його доньки, смерть сина це вже третя жертва в родині інж. Заремби.

— Хто виграв на льотерії. В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: Стала денна вигра 5.000 зол. на ч. 97858. 15.000 зол. на ч. 22106. 10.000 зол. на ч. 5477 7924. 5.000 зол. на ч. 16284 18093 57210. 2.000 зол. на ч. 13083 23301 33372 34107 37722 44253 48345 48717 53941 75044 87924 98057 104948 121537 122333 134331. 1.000 зол. на ч. 694 6610 9000 17318 18661 19818 22128 30320 32099 37755 36099 40711 51700 60731 65467 69469 70030 70908 78988 80323 90483 93365 98341 107372 115280 117772 134888 134992 144700 146121 152301.

— Смерть А. Пімонова. У Вильні помер у суботу 7. ц. м. А. Пімонов, б. сенатор і російський діяч. Похорон відбувся у вівторок 10. ц. м.

— Сензаційне вбивство у Москві. До помешкання 42-літнього інж. Степана Яковського в Москві — пише англійська преса — влізли через вікно невідомі особи і застрілили інженіра. Опісля розбили його бюрко, з якого забрали пляни найновішого бомбовика та пляни мисливського літака, що його випробувала вже совітська армія і втікли. Здогадуються, що пляни викрали члени шпигунської ватаги, за якими енергійно шукає Г. П. У. Ходом слідства дуже цікавиться сам Сталін.

— Злющі пси заборонені. Загально відома англійська поліція („Скотленд Ярд“) послугувалась здавен-давна злющими псами, які в погоні за злочинцями кидались на них і важко їх нераз калічили. Проти цієї середневічної методи гостро виступала нераз англійська опінія і вкінці досягла свого. На основі розпоряджу міністерства внутрішніх справ англійська поліція не зможе вживати підчас погоні за злочинцями злющих псів, лише стежних псів, що поліціянтів вестимуть слідами злочинців.

— Смерть на очах маси народу. Відомий американський летун Рональд Гарісон хотів побити рекорд зручности у скоці з легкопадом і тому рішив кинутись з вершка найвищого хмародера в Ню-Йорку на вулицю. Поліція заборонила йому цю дійсно небезпечну демонстрацію Всеж таки Гарісон в означенім дні вийшов на дах будинку і з висоти 300 м. кинувся з замкненим легкопадом у долину потягнувши одночасно за ручку, щоб легкопад розвинувся. На жаль, легкопад не отворився і летун, який скакав кілька разів з висоти 8.000 м., розбився об стіну протилежного будинку. Трагічна смерть сміливого летуна викликала великий жаль між публикою.

— Ріжні вісти. Американський ґен. Першінґ кінчить писати свою автобіографію. Фільмові т-ва ведуть переговори з б. американським начальним вождом у справі інсценізації його автобіографії. Ролю ґен. Першінґа грав би відомий артист Г. Купер. — Радіовисильня в Ляйпціґу передала дует, якого один учасник був у Відні, другий у Ляйпціґу. — Шведський уряд рішив збудувати два нові воєнні кораблі, містоюи 7 до 8.000 тон. — Португалія рішила збудувати три підводні човни. — У Брюсель помер відомий бельгійський фільольоґ Стірнет. — Фон Папен виїде до Стокгольму з відчитом. — Словацький уряд випускає серію поштових марок з портретом покійного о. Глінки. — В Альжирі скінчив самогубством еспанський віцеконсуль Тірадо. Причина самогубства невідома. — Поліція в Будапешті арештувала 38 банкирів і власників банкових контор, майже самих жидів, за перепачкування великих грошевих сум за кордон. — Китайські бандити схопили недалеко гробниці династії Мінґів у Пекіні італійця Полетія, росіянку і трьох китайських службовиків домагаючись за них окупу у квоті 30 тисяч доларів.

— Гірка вода синтетична виробу фабр. „ЗДОРОВЛЯ“ дешева, вменнито прочищує шлунок. Жадайте в аптиках.
3064 —50

Прилюдна збірка на Рідну Школу від 6. до 22. січня ц. р. недозволена. Одначе це не перешкоджає самочинно переслати дар на коляду Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46.

☦ Посмертні згадки.

Дня 6. 1. 1939 помер в Нор. Мениці о. Мирослав Юрій Черкавський парох с. Дахнова пережививши 63 р. Покійний був членом усіх культурно - освітних і господарських товариств і великим прихильником рідної преси та видавництв.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Буйда на ресорах.

На жаль, не маємо (може й маємо, а я не знаю!) відповідного вислову на більшого калібру нісенітницю, яку хтось хоче вмовити в нас. Тому беру вислів польський, який дуже добре віддає те, що хочу нижче сказати.

Ми мали вже час і нагоду привикнути до всяких буйд на ресорах і без ресорів, так, що яканебудь нова буйда нас ні трішки не хвилює. Призвичаїла нас до цього польська преса, що з малими винятками їздить по наших подвірю буйдами на ресорах. Недавно заїхала такою буйдою, взявши за пасажира життєпис премієра Карпатської України о. Волошина. Казала йому в тім життєписі ходити до ґімназії в Сяноці, зривати червоно-білу кокардку з якогось патріотичного курсора, посилала його до духовної семинарії у Львові, змобілізувала на світову війну і приділила на дух вника до „Січовиків“. Дуже жалую, що я був тоді хорий і не міг у цій справі додати дечого від себе. Не буду твердити, чи поголоски про участь о. Волошина в нападі на почту в Городку, в організуванні диверзійних ватаг у Совітах та в підпалі стирт є правдиві. Зате знаю позитивно, що підчас боїв у Львові вдарив одного молодого чоловіка довбнею по голові так сильно, що він щойно за двацять років пізніше написав згаданий життєпис о. Волошина.

Прогавив я цю справу. Пропало. Не буду вертатися до неї, бо й непотрібно. Адже кожного майже дня заїзджає нова буйда і можна її описувати скільки душа запрагне... очевидно в границях, дозволених законами і новелями до них.

Випробуваний наш приятель і небуденний знавець українських справ „І. К Ц.“, виготив нову буйду. Буйда називається „Похуд невольнікуф под штандарем визволеня“, а запряжена вона в одного незнайомця, що скривається під псевдонімом „Сар“.

Чого той господин не заладував у цю буйду! І кілька Украін, і „траґічни окрес вальк польсько-руских“ і Фридриха Вішателя (про Загурського не згадує!), і „Кіюф на кулках“, і Батька Махна, і Запорожців. А все те як рублем притиснене адютантом отамана Петлюри, бувшим старшиною УГА.

„Не знаємо, чого хочемо? Галичани бються з „закордонцями“, петлюрівці зі скоропадчиками, запорожці билися з нами і з ними“.

Так казав той пан адютант панові Сарові в Проскурові, в 1919 р, на дворці, підчас відвороту перед большевиками.

А знаючи українофільство Сара шепнув йому на вухо про польсько-українську війну:

„З тобою можу бути щирий. Тієї війни ніхто не хотів, поза кількома політикерами. То не була війна за Україну, але війна за чужі інтереси і чужі справи“.

І ще багато нашептав адютант на вухо пану Сарові, але мені здається, що те вухо було від чобота.

Бо якжеж!? Чоловік, що цілу війну в Галичині загнав у кошару чужих інтересів, що заявив на кінці: „Дорога наша до ліпшого життя веде тільки до Польщі“ — виїхав потім до... Чехословаччини, а ще потім до Німеччини, до Канади і ще Бог знає де. Замість заїхати в Галичину і працювати явно-славно в дусі своїх історичних слів, він чогось блукає як Агасфер по цілому світі і хто зна, чи вже нарешті вернувся він Краків до Галичини, чи ще далі чорно бідує на еміґрації!

Бо те, що він на хвилину завитав до нас у буйді на ресорах — цього не можна брати за поворот! Звичайна гостина і то — інкоґніто...

Галактіон Чіпка.

„Л О Т О С“, Львів, Сикстуська 21.

Українська дебата в польському соймі.

Варшава. В буджетовій комісії сойму при обговоренні буджету ради міністрів забрав голос посол УПР. В. **Целевич**, який виголосив велику промову про сучасне положення й домагання українського народу в Польщі. Ця промова викликала заяви польських послів Ваґнера та Рженчиковського з Озону. Після цього забрав знову голос посол Целевич, а після нього волинський український посол **Скрипник**. Таким чином перше засідання буджетової комісії польського сойму розвернулось у широку дебату над українською справою.

Православний собор в Луцьку предметом ревіндикації.

В польській пресі появилось повідомлення, що союзи польських учасників війни на Волині вручили волинському воєводі меморіял, в якому домагаються, щоби влада передала католикам будівлю православного собора міста Луцька і щоб вона веліла розібрати православну каплицю, яка находиться у Луцьку недалеко будинку окружного суду. Своє домагання щодо передачі собору католикам названі союзи обосновують арґументом, що будівля собору була в роках 1750—1863 власністю католицької церкви, а домагання розібрати каплицю підтримують арґументом естетики („зовнішний вигляд каплиці шкодить перспективі міста“) і католицькими почуваннями в такім розумінні що каплицю збудовано колись для зобразування „перемоги православя над католицтвом“. Православне населення Волині всетаки надіється, що адміністративна влада не забере православним їхніх святинь.

„Народний Дім“ у Косові згорів.

СТАНИСЛАВІВ. З неустійнених досі причин вибухла пожежа в „Народньому Домі“ в Косові, який є власністю „Рідної Школи“. Дім згорів до тла разом з цілим уладженням і великою бібліотекою. Шкода виносить коло 25.000 золотих. Будівля була забезпечена на суму 27.000 в Товаристві Обезпечень „Дністер“. Про випадок повідомлено прокуратора в Коломиї.

Вовки на Карпатській Україні.

УЖГОРОД. На Карпатській Україні появились вовки, що їх гостра зима вигнала з лісів. Найбільші стада вовків завважили в Мармарощині. Одно з таких стад напало було на село Брустури. Селяни вбили 14 вовків, при чому одна особа втратила життя, а три має поважні рани

З судової салі.

ВЕЛИКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

Перед трибуналом окружного суду у Львові почалась у вівторок 10. ц. м. розправа проти Г. Кота і 37-ох товаришів за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 к. к. (приналежність до К. П. З. У.). На лаві підсудних засіло 36-ох українців з Жовківщини і Равщини та двох жидів. Підсудні частинно признаються до вини. Присуду слід сподіватися в суботу 14. ц. м.

ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ У ЗАЛІЗНИЧІЙ ДИРЕКЦІЇ У ЛЬВОВІ.

Перед трибуналом окружного суду у Львові начався у вівторок 10. ц. м. сензаційний процес залізничних урядовців Казимира Ментуса Фердинанда Фіхмана, Йосифа Йозефберґера, Яна Баха, Максиміліяна Уріха та інж. Редліха за постійне окрадання каси залізничої дирекції. Підсудні змовились зі собою і підробляли рахунки, на які побрали в залізничій дирекції кільканацять тисяч золотих.

Сензаційний процес потреває 8 днів. Підсудних обвинувачує вже прок. Мінасович.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
з ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК“
ЛЕВИЦЬКИЙ і С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

Театри.

Великий Театр.

Четвер 12. І. год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Пятниця 13. І. год. 7.30 веч. Виступ Хору Юрканда і Галини Гроссіяни.

Театр Рімнородностей.

Пятниця 13. І. год. 7.30 веч. „Пані професорова“.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МОСТИ ВЕЛ.:
12. І. Гетьман Полуботок.

ЖОВКВА:
13. І. Весталанка.
14. І. Пісня Весняну.
15. І. Сорочинський ярмарок.
16. І. Невольник.
17. І. Гетьман Полуботок.

ЛЬВІВ, салі Нар. Дому:
18. І. Дай серцю волю.
19. І. год. 4. Сорочинський ярмарок.
19. І. год. 8.15 Невольник.
20. І. Наталка Полтавка. Свят. вистава.

Український Театр ім. І. Котляревського.

СТРИЙ:
12. І. Маруся Богуславка.
13. І. ?
14. І. Найвірніший чоловік.
15. І. Шаріка.
16. І. Пригоди в Чорні.
17. І. Осляна.
18. І. Карка ф Львова.
19. І. ?
20. І. Премієра „Царина Грузії“ істор. на 5 дій Сумбатова на тлі визвольних змагань Грузії.

КІНА.

АМПІР: „Весела жінка“.
АПОЛЬО: „Пропак у багриноні“.
АТЛЯНТИК: „Долина гігантів“.
БАЛТИК: „Батальйон безбожних“.
ВАНДА: „Люкс“, „Як вам подобається“.
ГРАЖИНА: „Робін Гуд“.
ЕВРОПА: „Пуританин“.
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антонета“.
КОПЕРНИК: „Смотрик“.
МАРУСЕНЬКА: „Границя“.
МЕТРО: „Павел і Гавел“.
МІРАЖ: „Розалія“.
МУЗА: „Нага правда“.
ПАКС: „Роза“ на осн. Жеромського.
ПАЛЯС: „Циганка“.
РАЙ: „Друга молодість“.
РІЯЛЬТО: „Поверх вище“.
РОКСІ: „Мале то велике кохання“.
СВІТ: „Бастер Кітон як міліонер“. „На гралі життя“.
СВЯТОВИД: „Малий Терезе“, „Алі Баба і 40 розбійників“.
СТИЛЕВИЯ: „Весілля без жарт“ і ревія.
ТОН: „Смілий люди“, „Обережно, професоре“.
УТІХА: „Королівський вальс“ і ревія.
ХИМЕРА: „Граф-кельнер“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Маріяцька)
„Над гарним, синім Дунаєм“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 12. січня 1939.

7.00 Ранішній деник, 7.15 Музика з пл. 8.00 Для шкіл. 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: По колядці: муз. порадник, 11.25 Орхестра, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт баляль. 14.45 Госп. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клясичні та радіо, 16.00 Пополудневий деник, 16.05 Госп. вістки, 16.20 У детайлічній крамниці; гутірка для лікеальної молоді, 16.40 Два фортепіяни, 17.30 Гарна читанка спогадів, фейл., 17.40 Арії та пісні у вик. Ресляр-Стоковської, мецосопр. у супр. форт., 18.00 Біжучі вістки, 18.05 Для села: гутірка, музика сельок. тріо, 18.20 Нар. музика та її вплив на мистецьку музику, гутірка, 19.00 Розр. концерт: орх., сопран, 20.35 Веч. деник, метеор. вістки, сніговий комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 Камер. музика на дуті інстр., 21.30 Театр Уяви: „Ахіль Хрустик“ драма Ю. Завейського, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Трансмісія з життя, 22.25 Зі світа фільми, 22.35 Львівські пера: „У січні на селі при ватрені“ та поезії, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Пятниця, 13. січня 1939.

7.00 Ранішній деник. 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл. 8.10 Година господині. 11.00 Для шкіл: Як Світ угадав, що світ не пуля, авд. для старших дітей, 11.30 Оперетові дуети. 11.57 Сигнал. 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 **Форт. ресіталь д-р Стефанії Туркевич,** 14.30 Гутірки про старі звичаї, 14.45 Госп. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Легенда про Христофора та про Ісусика, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий деник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Пісні, сопран, форт., 17.00 Дивовижні комірчики мурашок, 17.20 Давня скр. музика у вик. Юрія Стефана в супр. форт., 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Плити з поясненнями: Моріс Равель, 18.30 Театр Різдва Христового, літмуз. авд., 19.00 Розр. концерт: орх., спів, мандоліни, форт., 20.35 Веч. деник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, орх., 21.15 Симф. концерт, 22.30 Рел. переживання у мистецтві, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд. 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Субота, 14. січня 1939.

7.00 Ранішній деник. 8.00 Для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Із рисункових фільм Вальта Діснея пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей, 15.20 Орх., 16.00 Пополудневий деник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літер. хроніка, 16.35 Пісн. із гр. пл., 17.10 Твори композитора Лахмана: спів, форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова хроніка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Поляки в Бельгії та Люксембургу, авд. для молоді, 19.15 Розр. концерт: орх., сопр., гавайська гітара, 20.35 Веч. деник, метеорольог. вістки, 21.00 Орх., два форт., пісеньки; у перерві з год. 21.45 „Хочу мати спокій“ скеч Куртеліна, 22.55 Інформ. авд. 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 12. січня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Веселі мельодії, 20.10 Танц. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА 19.35 „Фавст“ оп. Гуноди. БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 „Гарна Олена“ оп. Офенбаха, ВІДЕНЬ 18.50 Кабарет, 20.00 Солісти, спів, форт., 21.00 Давня танц. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 Вечір опер. МІЛЯНО 19.20 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Ізь Канделіре“ оп. Гарабелі, ПРАГА 19.25 Орх., 21.10 Орх., хор, екр., РИМ 21.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 20.30 „Нірнберські співці“ оп. Вагнера, ІІ. дія, ШТРАСБУРҐ 22.00 „Три свинки“ оп. на осн. Діснея.

Пятниця, 13. січня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Квартет з-дул Бетовена, 18.00 19.00 Танц. мельодії та пісні, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 20.00 Трансм. зі Загребу, БУДАПЕШТ 18.30 22.00 Цин. музика, 19.20 20.00 Концерт орх., 21.00 Форт. ресіталь Белі Бартока, ВІДЕНЬ 15.30 Солісти, 19.00 Вок. концерт, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Лякме“ оп. Деліба, 22.40 Пісні, ЛЯГТІ 17.20 Пісеньки, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Тріттіко Францискано“ Рефіче, ПРАГА 19.25 Дуети на гавайських, 21.10 Концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Клявесин, 21.15 Форт., РИМ 17.00 Виступ гітариста Сеговії, 21.00 22.00 Оперетка.

Субота, 14. січня 1939.

БЕРЛІН 19.00 Італ. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.10 Вок. концерт, 18.30 19.00 Цит. музика, 20.20 21.00 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, 19.00 Давня кам. музика, 22.30 Розр. концерт, ДРОЙТВІЧ 22.25 Свінг мюзік, із Америки, ДАЙТЧЕЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Концерт, КЕНІГСБЕРҐ 18.15 Пісні, МІЛЯНО 10.20 Розр. концерт, 22.20 Джез, РАДІО ПАРІ 19.15 Для дітей, 20.00 Після комунікату легка музика, 21.10 Пісні, РИМ 21.00-21.00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пуччіні.

ГАРНІ ДАРУНКИ на Новий Рік найдешевше
Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудерниччя і французька біжутерія. — Перфумерія С. ФЕДЕРА: Сикстуська 2. філії: Коперника 15 а, Галицька 16.

Тільки оголошуючись у
„ДІЛІ“
можете успішно продати, купити або замінити реальність.

Радіокутик.

СОВІТСЬКІ ПІРАТИ В ЕТЕРІ

Один з польських оперетових композиторів вніс скаргу до совітської радіостанції у Ленінграді, яка подавала один з творів цього композитора, без попередження та згоди автора. Стверджено, що коли свого часу надавало цей твір Польське Радіо, ленінградська станція награла його на кружки. Щойно тепер, отже по двох роках від часу внесення скарги, відповіли Совіти, що цей закид не має підстав.

ДАРУНОК НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

Німецький уряд дарував урядові народньої Еспанії повну апаратуру вільного телефону. Цю апаратуру заінстальовано в Бургос. Її вартість означають на більше як 240.000 зол.

ФРАНЦУЗЬКІ РАДІОВІ ТУРБОТИ.

Зацікавлені кола у Франції очікують з деяким неспокоєм початку конференції міжнародньої радіофонічної унії. Ця конференція відбудеться в Швайцарії, у березні 1939 р. Вже в листопаді м. р. на брюссельській конференції говорили, що Франція не зможе втримати свого дотеперішнього стану посідання у ділянці радіофонічних хвиль, зокрема середньої довжини. Положення Франції під цим оглядом ускладнене тим, що побіч державної радіофонічної мережі, там існує ще одноразово приватна радіофонія. Саме на цій радіофонії в першу чергу відібється обмеження призначених Франції радіофонічних хвиль. Вже тепер кружляють поголоски, що французький уряд та парлямент не затвердять умови, яка не відповідатиме французьким інтересам.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 11. січня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·90 зол.
молоко	17—18 сот.
1 кг. яєць	1·85—1·90 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко слаба, на яйця вдержана.

Оповістка.

Подяка. Старшина Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок складає усім членам та прихильникам нашого Кружка як рівнож фірмам „Зоря і Паста Елеґант“, „Нова Фортуна“, „Інж. Богдан Попович“, „Керос“ та всім жертводавцям за моральну та дуже вплинову матеріяльну допомогу у переведенні та улаштуванні Передсвяточного Ярмарку та Коляди. Усім своїм Членам, Прихильникам та Жертводавцям Старшина Кружка Р. Ш. бажає Щасливого Нового Року 1939. — **Кружок Р. Ш. ім. Г. Барвінок.** 153

КУПНО — ПРОДАЖ

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО купує дешево Л. Розважевський, Львів, Академічна 2. 2869 14-0

РІЖНІ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5, направляє ріжного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2964а 9—15

НА МАЛАНКУ убрання візитові, смокінгові, фраки випозичає. Ціни низькі. Коллонтая 10, тел. 213-37. 139 1-2

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича 5. 2816 1-4

ГРОМАДА ГОРУЦЬКО, ПОВ. ДРОГОБИЧ має намір віддати роботи при докінченні будови шкільного будинку, мурованого, поверхового, одному підприємцеві дорогою перетаргу офертою або устно. Оферти можна складати в Уряді громадськім в Горуцьку до дня 28. січня 1939. Плани і кошториси можна переглядати до цього речинця в урядових годинах в Уряді громадськім. Вадіюм обовязує у висоті 10% оферованої суми готівкою або у цінних паперах, признаних державою. Отворення оферт або устний перетарг відбудеться 28. січня 1939 в год. 12 в громадськім Уряді в Горуцьку. Солтис: Андрійчик. 138 2-2

ОГОЛОШЕННЯ

XXIV. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА У ЛЬВОВІ

відбудуться 28. січня 1939 р. в год. 11.30 у домівці Товариства, Львів, вул. Павалля ч. 7. І. пов.

Порядок нарад:

1) Відкриття З. Зборів. 2. Відчитання протоколу попередніх З. Зборів. 3) Звіт з діяльности за 1938 рік. 4) Дискусія над звітами та уділення абсолюторії уступаючому Виділові. 5) Вибори: Голова, членів Виділу, членів Контрольної Комісії, Редакційного Комітету. 6) Внесення та запити.

На випадок неприявности достаточної кількости членів в означеній порі Загальні Збори відбудуться без огляду на кількість приявних членів в год. 12 з важністю ухвал.

Д-р О. Подолинський, голова
152 **Д-р О. Філяс, секретар.**

Приписові почтові друки і книжки до в'єитку часописів

якими кожне видавництво послугуєтеся можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціни друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 4 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (120 карток) зол. 2.— оправлена (200 карток) зол. 1.—

Książka rozsyłkowa на 480 почт. урядів зол. 2.— на 960 почт. урядів зол. 1.—

Бляхарська робітня будівельно-ґалантерійно-... веж, дахів і реперації
Андрій Бартків
Львів, вул. Глибока 12.
Тел. 259-03.

Всякі тапіцерські роботи
виконує солідно і дешево
Арт. тапіцерсько-декоративна робітня
П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 113-...
На складі тапіцерські меблі.

Меблеві матеріяли, тапети, ... вани, тапчани і т. п.
Проектування і виконання компл. тного кутра дому у ... заведенних тапіцерських і ...
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4
1784 Тел. 240-09 і 218-85

„Палата Дитини“
Львів, Рутовського 1, тел. ...
(будинок Шпрехера)
влаштовує ІНВЕНТАРНУ ВИПРОДАЖ: плащиків, убрань, ... ків і ін. по знижених цінах ...

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.